

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Исплата пензија и осталих пензионерских
принадлежности је сигурна, каже за наш лист
Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

**ПОВЕРЕЊЕ ГРАЂАНА
НАМ ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ**

**ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање**

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија Балкан, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Пробудили се послодавци

У сусрет предстојећем Празнику рада, који смо некада прослављали и радно и парадно, највећа жеља већине становника Србије (наравно, уз ону да смо живи и здрави) јесте да се запосли или да задржи радно место које већи има. Зато, нема одлагања. Ако смо довољно уложили у себе, учили, преквалификовали се и још учили, бацимо се онда на активно тражење посла. Јер, не морају све да нам заврше родитељи, рођаци и пријатељи...

Један од начина да се дође до запослења јесу и све бројнији сајмови запошљавања, који се редовно организују широм Србије.

Сајам запошљавања младих, који је под слоганом „Заједно до пословног циља“ одржан 24. априла у Београду, окупио је више од 40 послодаваца, који су понудили око 1.000 радних места.

Овај сајам је био намењен пре свега младима, који су показали велико интересовање, доказујући још једном да су оптимисти, без обзира на чињеницу да се у Србији тешко долази до запослења.

Много разлога за оптимизам пружио је овај сајам запошљавања, на коме су понуђени по-

слови за све профиле занимања и степене образовања – за фармацеуте, инжењере, економисте, правнике и ветеринаре, за дипломце друштвених факултета, али и за продавце, месаре, трговце, куваре... Веће могућности за запошљавање имали су ипак дипломирани високошколци, а најтраженија су била занимања из подручја економије и трговине.

1. МАЈ

Шансу за запошљавање стотинак људи на овом сајму понудила је и Војска Србије.

И Филијала Националне службе за запошљавање Пирот организовала је недавно сајам запошљавања, на којем је 28 послодаваца понудило 150 радних места. На сајму је наглашено да се послови изградње Коридора 10 интензивирају, што ствара по-

вољнији амбијент за запошљавање. Понуђени су послови за различита занимања и степене стручности, а највећа потражња била је за радницима са завршеном средњом школом.

У Новој Вароши је одржан други сајам запошљавања, на којем је понуђено 60 радних места. Сајам је привукао велику пажњу, а највеће интересовање изазвали су послодавци који су тражили шиваче, трговце, НК раднике, угоститеље и раднике за израду пластичних маса.

У Прибоју је 27. априла одржан сајам запошљавања, на којем је учествовало двадесетак послодаваца који су понудили око 70 радних места. Тражили су се радници различитог профила – моделари и шивачи кожне галантерије, правници, месари, кувари, конобари, ветеринари, ветеринарски и пољопривредни техничари, административни радници итд.

И тако редом... Иако је сада много више слободног времена него радног ангажовања, сва је прилика да ће бити разлога да се и даље слави и велича празник који враћа достојанство раду.

Срећан Први мај, на уранку, на пропланку, или поред машине, компјутера, радног стола, свеједно!

Р. М.

РАЗГОВОР СА ДРАГАНОМ КАЛИНОВИЋ, ДИРЕКТОРКОМ РФ ПИО

Поверење грађана нам је најважније

Када су постали познати сви показатељи релевантни за израчунавање првог усклађивања пензија у овој години, дошло се до рачунице да се пензије повећавају за 3,46 одсто

Пензије, број пензионера и запослених, редовност исплате и усклађивања пензија ових дана су теме о којима пишу сви медији. То је и био основни разлог да се за одговоре на сва ова питања обратимо Драгани Калиновић, директорки РФ ПИО.

Да почнемо са оним што највише интересује пензионерску популацију – сигурност и редовност исплате пензија.

– Исплата пензија и осталих пензионерских принадлежности је сигурна. Наша обавеза је да средства за исплату пензија редовно обезбеђујемо из изворних прихода и буџетских дотација, како је законом регулисано, што и радимо, тако да ће се пензије исплаћивати угодном динамиком и убудуће. Основа за сумњу у сигурност исплата пензија нема, а у току је припрема чекова за априлске пензије које су, редовним усклађивањем, увећане за 3,46 одсто. Средства за априлско увећање предвидели смо Финансијским планом, а држава својим буџетом, тако да је социјална сигурност грађана обезбеђена и средствима Фонда и државним гаранцијама.

На пензијски систем Србије одражавају се бројне системске околности и проблеми. На које од њих Фонд не може да утиче, а шта ипак може да учини за своје кориснике?

– На типичне проблеме са којима се сусрећу сви пензијски системи базирани на текућем финансирању какав је и наш, као што су неповољна демографска кретања и околности произашле из општег социјално-економског стања (смањење стопе запослености, сива економија, фискална недисциплина), Фонд, наравно, нема механизме да на било који начин утиче. Али, оно што је у нашој надлежности, а конкретно је везано за осигуранике и кориснике и остваривање њихових права из пензијског и инвалидског осигурања, извршавамо та-

ко да буде ефикасније, приступачније и једноставније за све њих. Већ неколико година уназад плански радимо на побољшању ажурности и могу рећи да је то дало веома добре резултате. У току је припрема годишњег извештаја о раду, који ће разматрати Управни одбор почетком маја, и из овог ма-

“ Основа за сумњу у сигурност исплата пензија нема, а у току је припрема чекова за априлске пензије које су увећане за 3,46 одсто ”

теријала произлази да смо највећи напредак остварили у основној делатности, односно у остваривању права из пензијског и инвалидског осигурања. У 2011. години било је око 580.000 захтева за решавање у првостепеном поступку, од чега је решено 93 одсто, а од тог процента 80 одсто у законском року до 60 дана. Од укупног броја решених захтева, на само пет одсто је уложена жалба и до краја године решено је 95 одсто. У поређењу са 2010. годином, у 2011. смо број захтева решених у законском року повећали за 15 одсто, а број нерешених

захтева на крају године смањили за 40 процената. Ово су подаци који потврђују да смо на добром путу, што нам је и најважније. Циљ нам је да и даље будемо ефикасни у остваривању права, да постигнемо висок степен ажурности и пружимо грађанима брз и квалитетан сервис.

Подаци о наплати доприноса за први квартал указују на побољшање. Како се то одражава на финансијску структуру Фонда?

– Врло су оптимистични резултати наплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за први квартал. Према Финансијском плану очекивали смо, за прва три месеца, изворне приходе од доприноса у нивоу 64,3 милијарде динара, а наплаћено је 65,1 милијарда, односно за 1,3 одсто више. Будући да је наплата изворних прихода била боља, повукли смо за 3,5 милијарди динара мање средстава из буџета потребних за исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања. Сматрам да је побољшана наплата ефекат бројних јавних дискусија у којима је протекле године истицан значај наплате доприноса, затим континуираног објављивања списка највећих дужника за неплаћене доприносе

и, уопште, транспарентног сагледавања и анализе овог проблема од стране свих заинтересованих институција.

И на крају, шта бисте поручили нашим осигураницима и корисницима?

Циљ нам је да и даље да будемо ефикасни у остваривању права, да постигнемо висок степен ажурности и пружимо грађанима брз и квалитетан сервис

– Континуирано радимо на учвршћивању поверења осигураника и корисника у Фонд ПИО, обезбеђујући редовну исплату пензија и што брже остваривање права. Радили смо и радићемо на унапређењу на-

Подршка Управног одбора

– Веома добри пословни резултати Фонда ПИО и повећана стопа ажурности у прошлој години, посматрано у односу на 2010. годину, продукт су стручних и одговорног залагања руководства Фонда и свих запослених, у чему их је у пуној мери пратио и подржавао Управни одбор Фонда – рекао је доскорашњи председник, а сада члан Управног одбора РФ ПИО, Драгослав Ђукановић.

ше основне делатности, а резултат таквих активности је 87 одсто захтева решених у законском року на крају првог квартала ове године. Циљ нам је да тај проценат на крају ове године буде 95 одсто и то ћемо и постићи. Наравно да нам је апсолутна ажурност крајњи циљ, али морамо бити

свесни, и ми и наши осигураници и корисници, да то не зависи само од Фонда, већ првенствено од послодавца и њиховог ажурног односа према уплати доприноса, на основу којих се остварује право и исплаћују пензије.

Весна Анастасијевић

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Суфицит у Фонду ПИО

Највише новца, 493,7 милијарди, односно 98,6 одсто укупних средстава, потрошено на исплату пензија

На седници Управног одбора РФ ПИО усвојена је Одлука о завршном рачуну Фонда за 2011. годину према коме су у прошлој години остварени укупни приходи и примања у износу од 500,624 милијарде

а средства ће бити пренета у овогодишњи приход. Према завршном рачуну, новчана средства по основу приватизације у 2011. години износе 557,461 милион динара, пренета неутрошена средства од

Управни одбор на јучерашњој седници је, такође, усвојио извештај о извршењу Финансијског плана Фонда ПИО за 2011. годину, према којем су остварени текући приходи у складу с планом у проценту од 99,7 одсто, примања од продаје нефинансијске имовине 85,13 процената, а укупни приходи и примања 99,8 одсто. Укупни расходи и издаци у складу су с планираним у проценту од 99,64 одсто. Када је реч о прошлогодишњим расходима, највише новца – 493,7 милијарди, односно 98,6 одсто укупних средстава, потрошено је на исплату пензија и других права из пензијско-инвалидског осигурања, док је 1,35 одсто утрошено на текући рад Фонда (зараде запослених, материјални трошкови...). На име доприноса прошле године је уплаћено 267 милијарди динара, али треба имати на уму да је део уплатила држава на име повезивања стажа запосленима којима послодавци нису на време уплаћивали доприносе, те то мења праву слику и приказује уплате доприноса већим него што стварно јесу.

Са седнице Управног одбора

и других права из пензијског и инвалидског осигурања, а 1,35 одсто на текући рад Фонда

динара. Укупни расходи и издаци износе 500,344 милијарде динара, а остварени буџетски суфицит 280,757 милиона динара, што се у Фонду није догодило годинама уназад,

приватизације из 2010. године 3,773 милијарде динара, док укупна новчана средства по основу приватизације која се преносе у ову годину износе 4,331 милијарду динара.

На седници је усвојена и Одлука о редовном попису имовине и обавеза Фонда ПИО за 2011. годину, који је саставила Централна комисија Фонда.

В. Анастасијевић

СА АПРИЛСКОМ УПЛАТОМ И ПОВИШИЦА ПЕНЗИЈА

Прво овогодишње усклађивање 3,46 одсто

Наредног месеца, са априлским чеком, 1,7 милиона пензионера у Србији добиће пензије увећане за 3,46 одсто, или у просеку за 828 динара. Како је сада просечна пензија у Србији 23.690 динара, после априлског повећања она ће износити 24.518 динара.

У исто време, просечна војна пензија уместо садашњих 42.206 биће 43.666 динара. Најнижа старосна и инвалидска пензија износиће 12.645 динара, а за пољопривреднике 9.941 динар.

Највећи пензијски чек износиће 115.787 динара, а за оне који су се пензионисали после 1. јануара прошле године 109.997

динара. Највећа пензија остварена по прописима који су важили до 10. априла 2003. године повећана је на 81.848 динара, а за приватнике на 86.277.

Корисници накнаде за туђу помоћ и негу примаће по 15.136 динара месечно, док ће основ за накнаду за телесно оштећење бити 6.306 динара. Вредност општег бода, на основу којег се израчунава пензија, повећана је на 681 динар.

Према Финансијском плану, а и усвојеном буџету за ову годину, било је најављено повећање од четири одсто. Када су, међутим, поставили познати сви показатељи који су релевант-

ни за израчунавање првог усклађивања пензија у овој години, дошло се до рачунице да се пензије повећавају за 3,46 одсто. За априлско усклађивање пензија узет је збир раста потрошачких цена из протеклих шест месеци а он је, према подацима Републичког завода за статистику, износио 2,67 процентних поена, и 50 одсто раста бруто друштвеног производа из прошле године, а он је био 1,58 одсто. То значи да се за обрачун повећања априлских пензија узима 0,79 одсто као половина реалне стопе раста БДП-а у прошлој години.

Наредна повишица пензија стиже 1. октобра. **В. А.**

ПОКРАЈИНСКИ ФОНД ПИО

У Војводини се исплаћује око 7.000 војних пензија

Као што је познато, Законом о изменама и допунама Закона о ПИО, који се примењује од 1. јануара 2011, усвојене су и одређене измене у вези са укључивањем војних осигураника и корисника у постојећи систем државног пензијског и инвалидског осигурања од 1. јануара ове године.

Од почетка године, Покрајински фонд ПИО преузео је од Фонда за социјално осигурање војних осигураника (СОВО) исплату око 7.000 корисника вој-

них пензија са пребивалиштем у Војводини. Они своје месечне новчане принадлежности примају из исплатних служби филијала ове организационе јединице Републичког фонда ПИО, а исплата војних пензија се обавља сваког шестог у месецу.

Тако је, по речима Драгана Француски, начелнице Одељења за исплату пензија и финансијске послове у Филијали Новог Сада, и у овој највећој филијали Покрајинског фонда ПИО, која је из СОВО преузела даљу ис-

плату 2.929 војних пензионера са пребивалиштем на територији из своје надлежности.

– Исплата корисника војних пензија тече редовно и без застоја. Морам да истакнем добру сарадњу са нашим колегама из дирекција у Београду и у Новом Саду, контактирамо их и заједно веома ефикасно проналазимо решење када се појави нека дилема у појединачним случајевима – рекла је Драгана Француски.

Миљана Живановић, начелница Одељења општих и фи-

нансијских послова у Филијали Зрењанин, каже да исплата 420 војних пензија корисницима које је преузела ова филијала функционише редовно.

– У случајевима да се покаже да пребивалиште неког од војних пензионера није ажурно, потрудићемо се да се оно утврди и да се кроз лични контакт са корисницима пензија договоримо о томе где ће им се пензија надаље исплаћивати – додала је Миљана Живановић.

М. Мектеровић

ПРЕДСТАВНИЦИ АУСТРИЈСКОГ ЗАВОДА ЗА ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ У СРБИЈИ

Добри савети али и организација

Крагујевачка филијала и Служба 1 Филијале за град Београд Фонда ПИО биле су домаћини српско-аустријских дана разговора чији је циљ да сви заинтересовани грађани који имају периоде осигурања (стаж) навршене у Аустрији и Србији добију корисне информације о правима из пензијског и инвалидског осигурања и бесплатну правну помоћ у вези са питањима остваривања права по домаћим, односно по аустријским прописима.

Судећи према утисцима и изјавама оних који су овим поводом дошли у Фонд ПИО, разговорима је и постигнута намера да се унапреди сарадња између наших и аустријских стручњака који раде на пословима остваривања права применом међународних уговора, али пре свега да се увидом у појединачне предмете осигураника и корисника права остварених применом споразума о социјалном осигурању пружи конкретан правни савет, реше недоумице и убрза поступак остваривања права. Заинтересовани су имали довољно времена да се пријаве,

Ненад Стојановић, Александра Банић, Beatrix Vöhm, Весна Симоновић и Владимир Станковић

те су спискови са заказаним терминима на време оформљени, а све припреме су, на задовољство и странака и саветодаваца, завршене благовремено.

Разговори су најпре одржани 24. и 25. априла у Крагујевцу, а

аустријски тим дочекали су и поздравили Небојша Крстић, директор крагујевачке филијале РФ ПИО, Миодраг Николић, заменик председника Скупштине града Крагујевца, и Ратко Томашевић, председник Удружења пензионера овог града.

Према речима Милене Тодоровић, саветника за примену међународних уговора у Заводу за социјално осигурање, одзив је био и з н е а ђ у ј у ђ е велик. Поред четрдесетак особа са заказаним терминима, у крагујевачку филијалу је дошло и њих двадесетак који се нису благовремено најавили али су, захваљујући изузетној организацији и

ефикасној сарадњи стручњака, сви заинтересовани били примљени, а затим и информисани и упућени у своја права. Показало се да је већи број грађана дошао по савет пре предаје захтева за пензију, а мањи део је већ поднео захтев. Највише питања се односило на делове остваривања права и потврђивања периода осигурања навршеног у Аустрији. Након завршеног посла, пошто су се упознали са знаменитостима Крагујевца, аустријски експерти су кренули пут Београда.

Тим из Аустрије дочекали су, 26. априла, Ненад Стојановић, директор Службе 1 Филијале за град Београд, Александра Банић, саветник директора Фонда, Владимир Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО, и други запослени у РФ ПИО. Све је било спремно и за сусрет са заинтересованим грађанима, те је већ до 10 часова, од 45 пријављених, савете добило њих седморо, али и неколико њих који се нису претход-

Дани разговора у Крагујевцу

но најавили. Међу њима је био Миодрог Симић, који је од 1970. до 1973. године радио у Висбадену, и који је задовољан свеобухватношћу добијених савета и информација. Он је захвалио запосленима у Фонду и пожелио им успех у даљем раду.

О правима и условима за њихово остваривање дошао је да се распита и Милорад Бабић из Београда, који је за само шест минута консултација са нашим и аустријским стручњацима добио све жељене податке и сазнао колико година рада у Аустрији може да му буде утврђено као период осигурања. И Милица Костадиновић се задржала кратко на саветовању и сазнала да ће јој 10 месеци рада у Аустрији бити „спојено“ са навршеним периодом осигурања у Србији, те да већ у децембру може да поднесе захтев за пензију. Изразила је посебно задовољство, како због информација, тако и због предусретљивости, јер јој је речено да и пре децембра може да се обрати Фонду ПИО за

све кораке који унапред треба да се предузму како би остварила своје право. Исти утисак понела је и Радојка Петковић из Лештана која је годину дана радила у Аустрији, а сазнала је да су јој за једанаест месеци плаћени доприноси, те ће јој толико месеци бити урачунато при остваривању права.

Најзад, Beatrix Vöhm, шеф Одељења за кориснички сервис у аустријском Заводу за пензијско осигурање, која је и надлежна за међународне дане разговора, рекла је за наш лист да је организација у оба града била одлична, да је до краја реализовано све што је са домаћинима планирано и договорено. Посебно је радује што

Са саветовања у Београду

су разговори одржани у још једном граду поред Београда, а то је овог пута био Крагујевац.

Дани разговора доприносе заједничком решавању могућих спорних питања и бржем поступком остваривања права јер том приликом странке, уз помоћ преводиоца, сазнају у којим фазама поступка је њихов

предмет, висину права и услове остваривања права. Овог пута, за само два дана 110 странака добило је одговоре на тражена питања. Општи утисак је да су дани разговора протекли успешно, што додатно оправдава значај њиховог одржавања и убудуће.

Јелена Оцић

САВЕТОВАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА

Дани разговора у Загребу и Осијеку

Међународни дани разговора у области пензијског и инвалидског осигурања одржаће се у Хрватској, у Загребу, у Средишњој служби Хрватског завода за мировинско осигурање, А. Михановића 3, петнаестог маја 2012. године (у случају превеликог интересовања странака наставиће се и 16. маја), а затим 17. маја 2012. и у Осијеку, у Подручној служби Хрватског завода за мировинско осигурање, Краља Звонимира 1. У складу са нашим договором, хрватска страна је извршила одабир ова два града као места одржавања дана разговора, пре свега да би се омогућила боља доступност оваквог вида бесплатне правне помоћи грађанима, с обзиром на то да се очекује велико интересовање.

Као што је већ познато, тих дана ће представници Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Србије и Хрватског завода за мировинско осигурање, у непосредном контакту са осигураницима и

корисницима права остварених применом споразума у области социјалног осигурања закљученог између две државе, давати информације о конкретним

предметима и правне савете у вези са остваривањем и коришћењем права.

Заинтересована лица би требало да термин доласка закажу

телефонски, позивајући бројеве које је хрватски носилац објавио на плакатима којима оглашава дане разговора, а који су истакнути и у шалтер салама свих дирекција, филијала, служби филијала и испостава нашег Фонда. Позвани су сви који имају познанике, пријатеље или рођаке у Хрватској који желе да се информишу о својим правима применом билатералног споразума закљученог са Републиком Хрватском, да их обавесте о одржавању дана разговора и упуте их да се пријаве и закажу термин доласка. Информација о одржавању хрватско-српских дана разговора може се, такође, наћи на сајтовима Фонда ПИО и Завода за социјално осигурање.

У складу са већ устаљеном праксом, домаћин наредних дана разговора биће Србија, у октобру ове године.

Александра Банић,
саветник директора
Фонда ПИО

ОТВОРЕНА ИСПОСТАВА ФИЛИЈАЛЕ ПАНЧЕВО У АЛИБУНАРУ

Грађани задовољни приближавањем услуга Фонда

Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, свечано је, 24. априла, отворио испоставу Филијале Панчево у Алибунару. На овај начин је и око 23.000 житеља ове општине добило могућност да права из пензијског и инвалидског осигурања оствари у свом месту, на Тргу слободе 4, простору коју је на бесплатно коришћење Републичком фонду ПИО уступила општинска управа. Отварању испоставе присуствовао је Душан Јовановић, председник општине Алибунар, мр Слободан Гамбер, заменик директора Покрајинског фонда, Саша Дрчелић, директорка Филијале Панчево, представници институција и удружења из Алибунара и бројни грађани.

По речима директора Имрића, Покрајински фонд ПИО је још прошле године организовао пробни рад испоставе Филијале Панчево у Алибунару, и у том периоду се велики број грађана обратио запосленима у испостави ради остваривања права или добијања потребних информација. Тиме је потврђено настојање Фонда да буде присутан у свакој општини из надлежности својих филијала, и да на тај начин реализује свој стратешки циљ – да буде бржи и ефикаснији у раду и да на најнепосреднији начин приближи своје услуге корисницима.

– Захваљујући подршци руководства локалне самоуправе, обезбеђен је стални рад ове испоставе, те ће већина услуга из делокруга рада Фонда, два пута недељно, бити доступна за 3.800 корисника пензија и 4.900 осигураника из општине Алибунар, а Филијала Панчево сада има организациону јединицу у свакој општини из своје надлежности – рекао је на отварању испоставе Славко Имрић.

Председник општине, Душан Јовановић, захвалио је Фонду ПИО што је отварањем испоставе у Алибунару омогућио њиховим грађанима да уштеде и време и новац јер више не морају да путују у Панчево, у седиште Филијале.

– Уприличили смо свечано отварање наше испоставе уз присуство челних људи Покрајинског фонда, општинског руководства, представника јавних служби и пензионерских организација и грађана Алибунара, јер смо хтели да им захвалимо што су имали разумевања и што су нам пружили сву потребну подршку и помоћ приликом отварања ове испоставе – изјавила је Саша Дрчелић, и додала да ће испостава радити сваког уторка и четвртка. Уторком ће ради-

Са отварања испоставе

ти само административни радник, а четвртком ће на услузи грађанима бити и дипломирани правник.

Весна Величков, координатор матичне евиденције у Филијали Панчево, истакла је да грађани у испостави могу да предају захтеве за остваривање свих права из ПИО, да преузму све врсте потврда, рецимо о висини пензије, или оне да не примају пензију, затим ради регулисања права из здравствене заштите, потврде које достављају центру за социјални рад итд. Могу и да се информишу о уплаћеним доприносима, да предају М-4 образце и добију листинг са подацима о регулисаном стажу.

– Више странака имамо четвртком, када је у испостави присутан и правник. Осигураници најчешће траже да им издамо листинг са подацима о стажу, а у овом месецу имамо пуне руке посла и око примања М-4 образаца, пошто је рок за њихову предају 30. април – навела је Маријана Букур, виши референт за послове матичне евиденције у испостави.

Тако је и Милена Чипак, запослена у Општинској управи Алибунар, донела попуњене М-4 образце за запослене у Управи.

– Много ми значи то што сада не морам да путујем у Панчево да бих предала М-4 образце за наше раднике. Овде су за 15 минута преузели и оверили сву документацију. Ово је најбољи могући потез Фонда ПИО, и имам само речи хвале за експедитивност

и рад колегиница у испостави – рекла је Чипакова.

Дорел Клобец, из Алибунара, дошао је први пут у канцеларију Фонда да провери податке о својим пријавама и одјавама на осигурање, као и да утврди колико има стажа.

– Мислим да је ово добар поступак Фонда ПИО, а од осталих грађана и пријатеља чуо сам само похвале за рад запослених у испостави – рекао је Клобец.

И Ана Букур Бахман, запослена у Јавном комуналном предузећу, такође је први пут дошла у испоставу:

– Ближи ми се одлазак у пензију и дошла сам да проверим да ли ми нешто од радног стажа недостаје. Чула сам да је код нас отворена канцеларија Фонда, и одговара ми што овај посао могу да обавим у Алибунару. Моје колеге са посла који су већ били овде пренели су ми да су задовољни односом запослених према корисницима услуга, кажу да су љубазни, експедитивни и услужни – и зато сам и ја радо дошла.

Панта Топалага, секретар Општинског удружења пензионера, истакао је да су се пензионери из општине Алибунар здушно залагали да се у њиховој општини организује рад једне овакве канцеларије, и додао да је добро што је испостава електронски умрежена у информациони систем РФ ПИО, те се на информације, потврде и остале услуге не чека дуго.

Мирослав Мектеровић

Подељено више од 45 милиона динара

Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију, након два спроведена конкурса, доделио је из буџета 45.400.000 динара установама и удружењима из Војводине за реализацију 150 пројеката у области социјалне политике и демографије у 2012. години. Војвођанске установе социјалне заштите добиле су укупно 34 милиона динара, и то: 22 милиона за програме 26 центара за социјални рад којима ће се реализовати посебни облици социјалне заштите, и 12 милиона динара за пројекте 26 установа социјалне заштите које пружају услуге домског смештаја, а ради спровођења мера и активности усмерених на пружање помоћи у кући старим лицима и осталим социјално угроженим групама.

За финансирање, односно суфинансирање програмских активности, пројеката и функционалних расхода за 98 удружења грађана обезбеђено је 11,4 милиона динара. Од тога је четири милиона припало борачко-инвалидским организа-

Лидија Гркинић и Стана Свилаоров

цијама, шест милиона организацијама у области социјалне заштите и 1,4 милиона динара организацијама у области демографије. Ова средства су намењена за рад дневних боравака и реализацију кампова за децу и омладину са посебним потребама, затим за помоћ у кући за старе особе, за персоналну асистенцију особама са инвалидитетом, помоћ оболелима од шећерне болести, спортске игре за особе са па-

раплегијом и квадриплегијом, као и за климатске и рехабилитационе опоравке за оболеле од церебралне и дечје парализе, дистрофије, пареплегије и квадриплегије. Подржане су и активности усмерене на заштиту и унапређење положаја ратних војних инвалида, бораца, цивилних инвалида рата и породица погинулих.

Новка Мојић, подсекретарка Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну поли-

тику и демографију, приликом потписивања уговора са представницима ових институција и удружења, рекла је да су у Секретаријату водили рачуна да средства буду равномерно распоређена, иако им је буџет ове године „тањи“ за 20 одсто у односу на прошлогодишњи.

С друге стране, Стана Свилаоров, председница СИР Војводине, истакла је да је задовољна финансијском подршком покрајинске администрације за два пројекта, од којих се један односи на обележавање Међународног дана инвалида. Лидија Гркинић, која је заступала Удружење за церебралну и дечју парализу, изјавила је да ће новчана помоћ Покрајине покривати климатски опоравак око 40 корисника у бањи Горња Трпча, док је Александра Пановић, секретар Удружења дистрофичара Новог Сада, навела да ће добијених 500.000 динара бити довољно за слање 44 деце оболеле од неуромишићних болести, са пратиоцима, на овогодишњи Летњи камп.

М. Мектеровић

ЕКО-АГРО ЦЕНТАР У СВРЉИГУ

Едукација пољопривредних произвођача

Општина Сврљиг ће, захваљујући данском Ледиб програму, ускоро добити Еко-агро центар и могућност да у наредних шест месеци кроз едукацију пољопривредних произвођача и привредника створи услове за унапређење пољопривредне производње, али и за обуку за нове пројекте којима би конкурисали за средства из ЕУ.

Уговор о донирању пројекта „Едукација и тренинзи“ кроз новоосновани Еко-агро центар, вредан два милиона динара, потписали су Милија Милетић, председник општине Сврљиг, и Карстен Лунд, директор програма Ледиб. Кроз овај пројекат, осим средстава за едукацију, добија се и опрема за реновирање канцеларије, као и средства за посете братимљеном граду Шентјернеју, у Словенији. Група од 50 пољопривредника и привредника из сврљичког краја, од 22. до 26. априла, већ је посетила неколико словеначких пољопривредних добара и фарми и упознала се са њиховим радом, као и са достигнућима у сеоским туризму. Очекује се узвратна посета.

С. Ђорђевић

Котлић за пријатеље

Неколико кулинарских екипа Удружења „Здравоскоп“ и чланови форума „Вараличар“ кували су у суботу, 28. априла, у котлићима за посетиоце Аде Циганлије, а они су плаћали онолико колико су проценили да јело вреди. Овако прикупљен новац намењен је Дому „Сремчица“, установи социјалне заштите која збрињава особе ометене у развоју.

У спремању јела су помагала и деца из Дома „Сремчица“, која су савладала многе вештине, па и куваче, а присутни грађани су могли да провере крвни притисак, да добију користан савет од лекара и да поразговарају са нутриционистом.

Подсетимо, дом за особе ометене у развоју у Сремчици пружа услуге смештаја, медицинске неге, васпитања, образовања и професионалног оспособљавања за више од 300 корисника старијих од 10 година. Налази се у предграђу Београда, а корисници су смештени у три одвојена објекта, у зависности од пола и узраста, врсте и степена ометености.

Донација ће бити усмерена на изградњу стазе која ће повезати павиљон у којем повремено бораве родитељи ове деце са централним објектом дома у Сремчици.

Додељене награде града Београда

Најзначајније градско признање – Награда града Београда, додељена је јубиларни, десети пут најбољим ствараоцима и појединцима у главном граду. Градоначелник Београда, Драган Ђилас, и председник Скупштине града, Александар Антић, уручили су признања најбољим ствараоцима и појединцима у 19 различитих области, од уметности, преко науке, медицине, архитектуре, пољопривреде, новинарства, до образовања и спорта. Овом приликом додељена је и награда

„Светислав Стојановић“, и то појединцу и ватрогасној јединици за изузетне резултате у области заштите од пожара на територији престонице.

Захваљујући награђенима на томе што су својим радом и делима помогли да Београд изгледа боље и да можемо њиме још више да се поносимо, Драган Ђилас је рекао да они на најбољи начин репрезентују прошлогодишња достигнућа у главном граду. Градоначелник је на свечаност доделе награда позвао и грађевинске раднике ангазоване на бројним инфраструктурним објектима који су у последње време урађени у Београду, јер су то, како је нагласио, људи који су градили Београд, и жели да им у име свих захвали што су својим делима омогућили да наш главни град буде истинска престоница овог дела Европе.

Мушкарци против насиља над женама

Познати мушкарци из јавног живота Војводине потписали су недавно, у Мастер центру Новосадског сајма, декларацију „Прави мушкарци против насиља над женама“, чиме су приступили Форуму правих мушкараца који је основан 25. новембра прошле године, у Београду.

Оснивачи овог форума су Вилијам Инфанте, стални координатор УН у Србији, и наше јавне личности – глумач Никола Ђуричко, новинар Драган Илић и музичар Огњен Радивојевић. Декларацију у Новом Саду потписали су, између осталих, Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, запошљавање и равноправност полова, Андрија Герић, репрезентативац Србије у одбојци, и Александар Дујин, музичар, а подршку су дали и Ђорђе Балашевић и Звонко Богдан.

Потписници су позвали припаднике „јачег“ пола да им се придруже јер мушкарци као очеви, синови, мужеви, браћа и пријатељи жена имају значајну улогу у борби против насиља над женама, позитиван су пример праве мушкости и модел понашања за младиће и дечаке.

Потписивање Декларације организовао је Центар Е8 из Београда, уз помоћ Центра за подршку женама Кикинда, Студентског културног центра Нови Сад и Новосадског сајма.

Нови ПИСА тест за средњошколце

У Србији се у априлу и мају четврти пут по реду спроводи тестирање средњошколаца у оквиру међународног програма процене ученичких постигнућа ПИСА (Programme for International Student Assessment). Ове године ће у тестирању у нашој земљи учествовати око 5.500 петнаестогодишњака из више од 160 школа, решавањем задатака из области читалачке, математичке и научне писмености. Министарство просвете и науке обезбеђује тестирање у Србији од 2001. године, док је за реализацију задужен Институт за психологију Филозофског факултета у Београду.

ПИСА је тренутно највеће међународно истраживање у области образовања, које за циљ има процену у којој мери су ђаци, који се налазе на завршетку периода општег образовања, усвојили знања и вештине које су им потребне за наставак школовања и колико су у стању да та стечена знања примене у свакодневном животу. Овим истраживањем не процењује се ефикасност појединих ученика или школа, већ просветног система у целини.

На ускршњем ручку са најстаријим суграђанима

Заменик градоначелника Београда, Милан Кркобабић, и председник Скупштине града, Александар Антић, поводом ускршњих празника обишли су, 15. априла, Установу „Геронтолошки центар Београд“ и присуствовали свечаном ручку са корисницима дома. Милан Кркобабић је том приликом рекао да Ускрс, најрадоснији хришћански празник, даје смисао целокупном животу и да тај празник подстиче одговорност, солидарност и толеранцију.

– Време пред нама је време давања, те свако од нас мора да пружи најбоље својим ближњима – поручио је заменик градоначелника.

У дому на Бежанијској коси прослави Ускрса претходило је окупљање запослених из четири водеће ревизорске куће у Србији, који су учествовали у сађењу зеленила, чишћењу дворишта и кречењу дома. По завршетку радова, у великој сали дома одржана је велика предускршња свечаност у оквиру које је приређена традиционална изложба најлепше осликаних ускршњих јаја.

Првомајске награде за 2012. годину

Свечаност доделе Првомајске награде заслужним колективима и појединцима, коју је организовао Савез самосталних синдиката града Новог Сада и општина, одржан је у Радничком дому у Новом Саду. Драго Ђокић, председник ССС града Новог Сада, нагласио је да се у тројству власти, послодаваца и синдиката само кроз уређене односе и социјални дијалог може пронаћи излаз из тешкоћа у којима смо се нашли.

У име Покрајинског секретаријата за рад, запошљавање и равноправност полова награду је примио Мирослав Васин, покрајински секретар, који је нагласио да је ово признање веома значајно пошто је први пут једном државном органу додељена највиша синдикална награда.

Остали награђени колективи су: Блок истраживање и производња – НИС а.д. Нови Сад, ЈКП „Лисје“ Нови Сад и синдикалне организације Развојне банке Војводине и Марбо продукта ДОО производног погона Маглић. Појединачне награде су примили Миодраг Шефер, Петар Илић, Даница Филиповић и Владо Недимовић.

Србија у Македонији

Туристичка организација Србије (ТОС) представила се и ове године на Међународном сајму туризма „Тревел маркет“, одржаном у Скопљу, од 24. до 28. априла.

Поред ТОС-а, на заједничком штанду понуде су изложиле туристичке организације Војводине, Београда, Ниша, Сокобање и Пролом бање.

Сајам је био прилика да се презентује целокупна туристичка понуда Србије, уз акценат на природне лепоте и Дунав, активне одморе, села, културне руте и кампове.

Посебна пажња била је усмерена ка представљању гастрономске понуде наше земље, што је уједно и главна тема у оквиру маркетиншке кампање ТОС-а у 2012. години.

Исплата пензија

Исплата другог дела мартовских примања пензионерима из категорије запослених почела је 25. априла за кориснике који пензије примају на текући рачун.

Бившим пољопривредницима други део пензија за март исплаћен је 21. априла.

Пензионери самосталних делатности примиће своје целе априлске пензије 4. маја, а војни пензионери 5. маја.

Мали Зворник: више новца за социјална давања

Општина Мали Зворник повећала је за 50 одсто фонд за социјалну заштиту у односу на планирана новчана средства и он за ову годину износи два милиона динара. Буџетом је предвиђен и бесплатан превоз за све ученике основних и средњих школа, као и за старије од 65 година који живе у селима на подручју малозворничке општине.

ЈДП: попуст за пензионере

Град Београд у сарадњи са Југословенским драмским позориштем организује представе за београдске пензионере.

За старије суграђане представе ће бити извођене у подне, а до краја сезоне биће изведено девет комада. Улазнице ће имати симболичну цену од 200 динара.

Акција је почела 28. априла у 12 часова, а на репертоару је била представа „Буба у уху“. О датумима извођења наредних представа заинтересовани могу да се информшу путем телефона благајне 011/3061-957 и 2644-447, сваким радним даном од 10 до 13 часова и од 18 ч. до почетка представе.

ВЕШТАЧЕЊЕ ТЕЛЕСНОГ ОШТЕЋЕЊА

Процена и остваривање права

Одредбе везане за права особа са инвалидитетом налазе се у свим значајнијим законима, тако да је положај ових лица у Србији уређен бројним законским и подзаконским актима. Уставом је забрањена непосредна или посредна дискриминација, дискриминација по било ком основу, нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости, психичког или физичког инвалидитета.

Поред позитивних прописа, положај особа са инвалидитетом уређен је међународним конвенцијама које је Србија ратификовала, чиме оне чине део унутрашњег права или прописа, подједнако обавезујућих као и домаћи закони. Као акти међународног права најважнији су Декларација УН о правима инвалидних лица, Конвенција УН о правима детета, као и потписана Конвенција о правима особа са инвалидитетом и Опциони протокол уз ову конвенцију.

Закони и други прописи уређују остваривање права у свим системима заштите у оквиру нашег правног система – у области социјалне заштите, здравствене, породично-правне заштите деце и породице, области васпитања и образовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања, саобраћаја, у области пореско-правног система, становања.

Др Милан Авакумовић, начелник Одељења за контролу налаза при Сектору за медицинско вештачење у РФ ПИО, подсећа да се појмови инвалидност и инвалидитет јасно разликују, али често стварају забуну у јавности јер се те две речи различитог значења поистовећују и бркају.

– Инвалидитет је телесно оштећење а инвалидност је потпуни губитак радне способности. Појединац може да

Др Милан Авакумовић

оствари право на инвалидску пензију а да му се не утврди постојање телесног оштећења (ТО) и, супротно, да и кад нису испуњени медицински критеријуми за потпуни губитак радне способности, код особе буде у одређеном степену утврђено постојање телесног оштећења. Дужност лекара вештака приликом давања оцене о телесном оштећењу јесте да се изјасни по којој глави и тачки Правилника о утврђивању телесног оштећења оно постоји и у ком степену (проценту), као и о датуму настанка и узроку телесног оштећења. Оно може бити узроковано повредом на раду, професионалном болешћу, а узрок може бити и повреда ван рада и обољење које није професионално. Међутим, право на новчану накнаду за телесно оштећење имају само они осигураници код којих је телесно оштећење настало услед повреде на раду или професионалне болести. Дакле, и другим лицима може бити утврђено телесно оштећење, али се новчана накнада исплаћује једино особама код којих је оно узроковано обољењем које је регистровано као професионално или повредом на раду. Када је узрок професионално обољење, оно мора бити верификовано од стране

Института за медицину рада, или 333Р у Нишу, односно Крагујевцу – јасан је др Милан Авакумовић.

Према подацима Фонда ПИО, у фебруару ове године било је 82.143 корисника накнаде за ТО из категорије запослених, а просечан износ је био 1.315 динара. Професионалних војних лица који су корисници накнаде било је 970, а њихова накнада је у просеку износила 995 динара. Из категорије самосталних делатности право на накнаду за ТО у фебруару је имало 1.754 особа и њима је просечно исплаћено по 1.597 динара, док су из категорије пољопривредника ово право имала 1.423 лица, а просечан износ накнаде био је 2.136 динара.

– Појединац може да има и више од једног телесног оштећења која се кумулирају (сабирају). Наиме, укупан проценат се утврђује повећањем највећег процента појединачног телесног оштећења, и то по 20 одсто за свако следеће телесно оштећење које износи 50 или више процената, односно по 10 одсто за свако телесно оштећење које износи 30 или 40 процената. Укупан проценат не може бити већи од 100 одсто. Телесно оштећење по једном основу је оно које лекари вештаци цене

по једној глави и тачки Правилника, а кумулативно се цени када ТО постоји по више глава или по више тачака једне главе Правилника – објашњава начелник Авакумовић.

Посао лекара вештака у Фонду ПИО изузетно је важан не само ради остваривања права из ове области. Наиме, на основу утврђеног телесног оштећења особе са инвалидитетом могу да остваре права и у другим областима која омогућавају њихову заштиту и олакшавају им свакодневни живот.

– Вештачење телесног оштећења вршимо на захтев осигураника, корисника права, или другог лица, односно по службеној дужности при вештачењу радне способности (инвалидности) и при вештачењу потребе за помоћи и негом другог лица. У случајевима где је узрок ТО повреда на раду решење доноси правна служба Фонда, при чему лекар вештак наводи и датум када се повреда десила. Утврђивање ТО је важно јер особе са инвалидитетом могу да остваре и олакшице у свакодневном животу. Преко центара за социјални рад особе које су оствариле право на помоћ и негу другог лица, а имају телесно оштећење 100 одсто по једном основу, као и појединци којима

су цењена два телесна оштећења од минимум 70 одсто имају право на увећану накнаду за туђу помоћ и негу – наводи др Милан Авакумовић.

Закон о радиодифузији прописује да се од плаћања ТВ претплате ослобађа лице са 100 одсто телесног оштећења, затим они којима је неопходна помоћ и нега другог лица, и следе и глуве особе.

– Лица којима је утврђено телесно оштећење од најмање 70 одсто не плаћају царину при увозу путничког возила до 2.500 кубика, исто право имају и лица којима је по једном основу утврђено ТО од 100 одсто, али они имају и право на повраћај пореза (ПДВ). Приликом регистрације возила право на попуст имају особе које поседују решење о ТО од најмање 80 процената, односно 60 одсто ако се односи на доње екстремитете. Ново је то да су од ове године почеле да се издају картице за паркинг места особама са инвалидитетом које, за разлику од претходних налепница, важе у целој Републици. А при коришћењу аутопутева у Србији све особе са инвалидитетом не плаћају путарину – каже др Авакумовић и додаје да се, када је реч о правима из ПИО, према члану 58 Закона о ПИО, стаж осигурања са увећаним трајањем (12 као 15 месеци) под одређеним условима рачуна осигураницима са телесним оштећењем од најмање 70 посто.

Особе које су оствариле право на помоћ и негу другог лица имају и олакшице приликом плаћања дажбина за електричну енергију, интернет, комуналне услуге, мобилну и фиксну телефонију, међуградски превоз, кабловску ТВ и легализацију објеката. С обзиром на то да су олакшице регулисане на нивоу локалних самоуправа, саветујемо нашим читаоцима да се пре остварења својих права о појединостима прецизније распитају у општинама на чијој територији станују. Ради што боље информисаности, у наредном броју „Глас осигураника“ биће речи о остваривању права на туђу помоћ и негу и о олакшицама за особе које су оствариле ово право.

Јелена Оцић

ДАНИ САВЕТОВАЊА У ОБЛАСТИ ПИО У БЕРЛИНУ И МИНХЕНУ

Успешни и добро организовани

Саветодавци су имали доста посла

Интернационални дани саветовања у области пензијског и инвалидског осигурања између Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и надлежних носилаца Савезне Републике Немачке – Deutsche Rentenversicherung ове године су одржани у Берлину, 20. и 21. марта, и у Минхену 22. марта.

Одржавање ових разговора започето је 2011. године и резултат је договора органа за везу Републике Србије – Завода за социјално осигурање, и Савезног немачког пензијског осигурања и Немачког пензијског осигурања Баварска Југ да се између две земље у области пензијског и инвалидског осигурања уведе редовна пракса непосредних разговора са осигураницима и корисницима права двеју држава. На овим разговорима стручњаци из области ПИО пружају заинтересованим лицима одговарајућу стручну помоћ и савете.

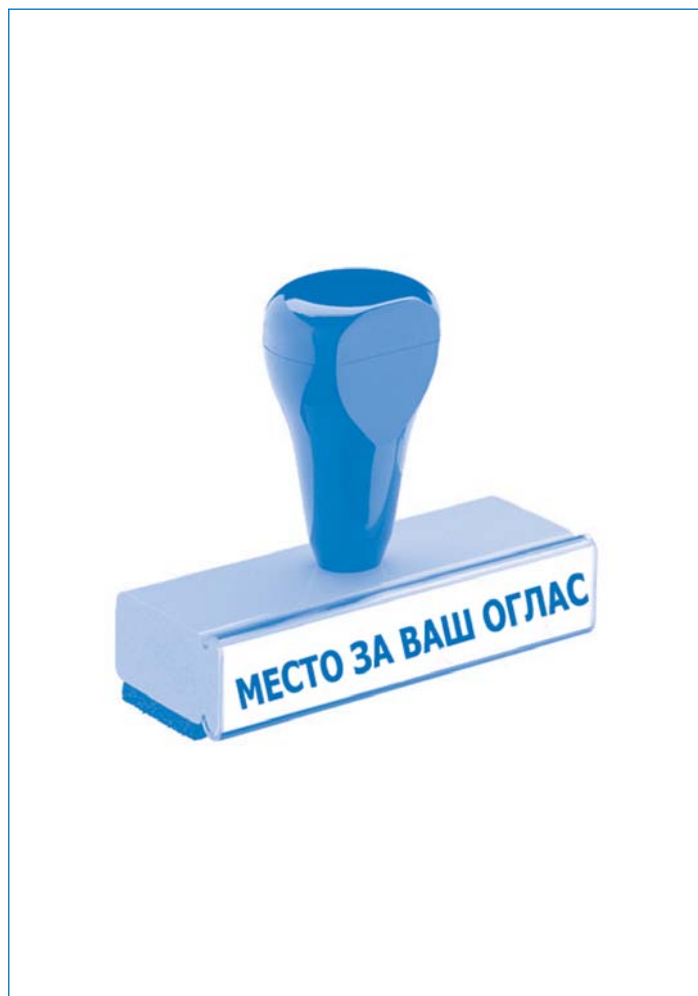
На саветовању одржаном у Берлину примљено је 100 странака, а у Минхену 64 странке. Рад је био организован тако да су четири српска и четири немачка саветника истовремено, у пару, примали странке и пружали им потребну помоћ и савете. Најчешћа питања односила су се на периоде осигурања који су остварени у Србији и на могућност бржег решавања захтева за остваривање пра-

ва од стране српског носиоца. Један број питања односио се и на српске прописе, односно на услове за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања.

Имајући у виду да су разговори први пут одржани у два града, заједничка је оцена да су они били добро организовани и успешни и да је свим заинтересованим лицима пружена одговарајућа стручна помоћ. Ово саветовање посетили су и представници наше амбасаде у Берлину и Генералног конзулата у Минхену.

Следећи интернационални дани саветовања у области ПИО између надлежних институција Србије и Немачке одржаће се 18. и 19. септембра ове године у Новом Саду и 20. септембра у Београду. Том приликом ће корисници права који живе у Србији моћи да добију одговоре на сва питања у вези са остваривањем права из области пензијског и инвалидског осигурања применом споразума о социјалној сигурности између Србије и Немачке.

М. Нешић

ПОСАО ЗА 1.355 ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И 719 АСИСТЕНАТА

Шанса у јавним радовима

Национална служба за запошљавање одобрила је, у оквиру овогодишњих јавних радова у Србији, 311 пројеката намењених особама са инвалидитетом на којима ће посао наћи укупно 2.074 незапослена. Од тога, 1.355 радних места је за ОСИ, а 719 за асистенте. Из буџета Министарства економије и регионалног развоја издвојено је за те намене у овој години више од 470 милиона динара. Од укупног броја одобрених јавних радова, половина ће бити остварена у неразвијеним општинама Србије које су категоризоване у трећу или четврту групу по развијености, као што су општине Брус, Лебане, Рача, Мерошина, Сврљиг, Бабушница итд.

Највише пројеката одобрено је за социјалне, хумани-

тарне и културне делатности – чак 275, на којима ће се запослити 1.690 људи, затим 30 пројеката из области заштите животне средине и природе, са 340 радних места, и шест пројеката одржавања инфраструктуре на којима ће радити 44 особе.

Предвиђено је да се спровођење ових јавних радова може реализовати запошљавањем ОСИ или других незапослених лица за пружање услуга асистенције особама са инвалидитетом. Корисници услуга асистенције могу бити ОСИ које су радно ангажоване или се образују, као и особе којима је помоћ потребна за задовољавање основних животних и социјалних потреба.

Ова лица ће шест месеци бити радно ангажована на пословима

јавних радова, а зараде, уз плаћене доприносе, исплаћиваће им се у зависности од степена стручне спреме. Особе са првим и другим степеном образовања зарађиваће 20.000 динара месечно, они који имају трећи и четврти степен 22.000, са пetim и шестим степеном 23.000

динара, а особе са завршеним факултетом примаће сваког месеца по 24.000 динара. Сви асистенти, без обзира на стручну спрему, добијаће 22.000 динара месечно. НСЗ ће контролисати спровођење ових јавних радова и редовност исплате средстава.

М. Мекеровић

У ЧАЧКУ ПОЧЕЛА ИЗГРАДЊА ДНЕВНОГ БОРАВКА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

Ништа није могло толико да обрадује родитеље деце ометене у развоју као недавни почетак изградње Дневног боравка за децу и одрасле са посебним потребама, на локацији специјалне школе.

– Супруга и ја смо читав живот посветили хендикепираном детету, нисмо имали ни часа предах, а сада, када више нисмо млади, обузети смо бригом шта ће са кћерком бити после наше смрти. Откако сам се суочио са овим проблемом, залагао сам се за изградњу Дневног боравка, видевши у

њему спас за породице особа са посебним потребама и настојао да мој глас, као и глас других које је задесила слична судбина допре до људи који одлучују о градским инвестицијама. То се коначно остварује и осећам као да ми је део великог терета пао са срца – каже професор у пензији Мићо Миловановић, отац девојке рођене са тешким обликом Дауновог синдрома.

Временске прилике иду напред грађевинарима, па шеф градилшта, Нешо Мијалковић, очекује да ових дана почне да се гради и спрат. На основу уговора између

града Чачка, као инвеститора, и извођача радова, зграда од хиљаду и петсто квадратних метара требало би да буде завршена средином новембра ове године, а у њој ће бити места за више од сто ментално недовољно развијених и аутистичних особа.

Свака група ће, према савременим стандардима и пројекту, имати простор за дневни боравак са мокрим чвором, а предвиђене су и сале за рекреацију и физикалну терапију, такзована сензорна соба за вежбе са особама које испољавају агресију или аутоагресију, као и „услуга предах“ за

збрињавање деце преко викенда или током више дана, због обавеза, болести или губитка родитеља.

– У оквиру Дневног боравка планирано је и неколико просторија за радионице, како би особе које су у стању да обављају одређене послове биле радно ангажоване барем неколико сати дневно. То је веома важно за очување њихових преосталих физичких и психичких способности, а није на одмет и да нешто зараде. Имала сам прилике да у једном београдском удружењу видим да особе са посебним потребама раде са кутијама и фасциклама од картона и да из њихових руку дневно изађе и по 10.000 дорађених комада – каже социјални радник Верка Јевтовић која је, као секретар чачанског Удружења ментално недовољно развијених особа, укључена у програм обуке кадрова за рад и отварање оваквих центара.

У изградњу и опремање ове зграде локална самоуправа ће, по речима Мирослава Вујовића, начелника Управе за друштвене делатности, уложити више од 60 милиона динара.

Д. Ч.

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Интернет (3)

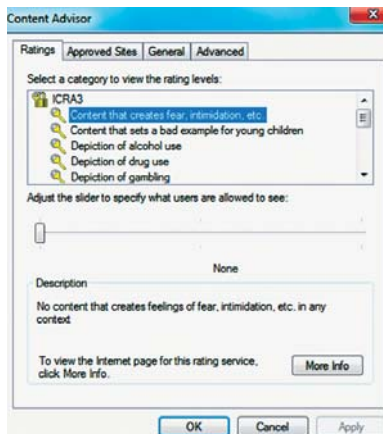
Картица Content – у овој картици дефинишемо понашање Интернет Explorer-а у односу на садржај неког сајта. Састоји се из:

1. **Parental Controls** – у овом одељку постављамо ограничења у погледу времена које ће деца провести за рачунаром, типова игара које могу да играју, веб-сајтова које могу да посећују, као и програма које могу да покрећу;

2. **Content Advisor** – у овом одељку можемо да забранимо учитавање оних сајтова чији нам садржај не одговара. Тако ће рачунар забранити учитавање свих сајтова у којима се појављују речи попут „насиље“, „порно“, „туча“...)). Када клинемо

на дугме **Enable**, на екрану ће се појавити прозор који се састоји из следећих картица:

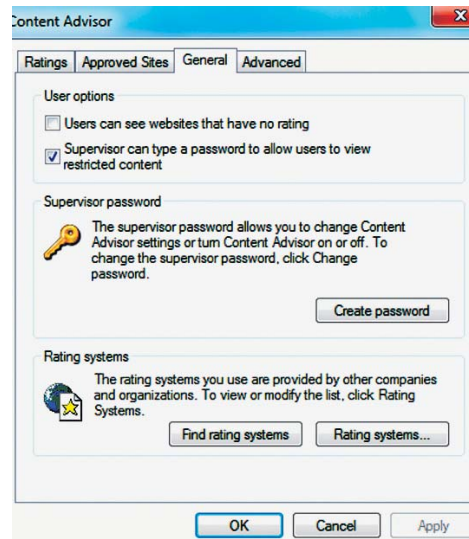
а) **Ratings** – у овој картици дефинишемо јачину забране одређених области. Кликнемо на област коју желимо да забранимо (Language, Sex, Nudity, Violence), па померањем клизача дефинишемо дог нивоа желимо да извршимо забрану;

б) **Approved Sites** – у овој картици дефинишемо листу сајтова који ће се учитавати, односно који се неће учитавати (у зависности од тога да ли су дозвољени или не), без обзира на то какав им је рејтинг. На пример, уколико смо забранили учитавање сајтова чији је садржај везан за насиље, а желимо да нам се учитавају сајтови са вестима о насиљу, тада ћемо у овој картици креирати списак сајтова приликом чијег ће се учитавања игнорисати постављена забрана. Такође, можемо дефинисати и сајтове за које не желимо да нам се икада читају, иако можда рејтинг то дозвољава. Поступак је следећи:

- у пољу **Allow this websites** откуцамо адресу сајта;
- клинемо на дугме **Always** уколико желимо да игноришемо забрану, или на дугме **Never** уколико желимо да забранимо учитавање одређених сајтова;
- адреса сајта ће се појавити у пољу **List of approved and disapproved websites** који се налази одмах испод, и то – зелено штикли-

рано, уколико желимо да игноришемо забрану, или црвено, уколико желимо да забранимо учитавање одређеног сајта.

Сајтове из листе **List of approved and disapproved websites** бришемо тако што изаберемо жељени, па клинемо на дугме **Remove**;

ц) **General** – у овој картици подешавамо додатне опције везане за **Content Advisor**.

Одељак **User Options** састоји се из следећих опција:

Users can see websites that have no rating – уколико ова опција није чекирана, забрањује се приступ свим сајтовима који немају постављен рејтинг, а уколико је чекирана, ови сајтови ће се приказивати.

Supervisor can type a password to allow users to view restricted content – ова опција је везана за шифру. Уколико није чекирана, корисник ће да добије обавештење о забрани сајта, а у супротном ће корисник добити могућност да откуца **Password**, па уколико га зна, моћи ће да погледа садржај сајта.

У одељку **Supervisor password** можемо креирати шифру. Поступак је:

- клинемо на дугме **Create password**;
- у пољу **Password** укуцамо шифру;
- у пољу **Confirm password** укуцамо исту шифру;
- у пољу **Hint** укуцамо текст који ће нас подсећати на шифру уколико је заборавимо;
- клинемо на **OK**.

- у пољу **Hint** укуцамо текст који ће нас подсећати на шифру уколико је заборавимо;
- клинемо на **OK**.

Када извршимо све промене, клинемо на **OK**. Тада се враћамо на картицу **Content Advisor**. Кликнемо на дугме **Apply**, па на дугме **OK**, и на позицији где је било дугме **Enable** појавиће се дугме **Disable**, а поред ње **Settings**. Када клинемо на дугме **Disable**, можемо да исклучимо цео систем за праћење садржаја сајтова. Уколико смо дефинисали шифру, морамо да је укуцамо да би се систем искључио. Тада ће се уместо дугмета **Disable** поново појавити **Enable**. Када клинемо на дугме **Settings**, поново можемо да подешавамо све параметре везане за **Content Advisor**. Уколико смо дефинисали шифру, морамо прво да је укуцамо да бисмо могли да подешавамо параметре.

Наставиће се

Предраг Јовановић

Познато, али мало другачије

Ћаширане шниצלe са печуркама и паприком

Време припреме: 40 минута

Састојци: 500 гр млевеног меса, 400 гр печурака, једна тврђа земичка, једна свежа паприка, две главице црног лука, једно јаје, 700 гр кромпира, шољица млека, 30 гр путера, лист першуна, уље за пржење, со, бибер, пола кашичице љуте мленене папричице.

Начин припреме: Кромпир опрати, ољуштити, исећи на ситније и ставити да се кува. Земичку искидати и прелити водом. Свежу паприку исећи што ситније. Печурке опрати, од тога 100 гр ситно исецкати, као и једну главицу лука. Млевено месо ставити у посуду па додати исецкано земичку, сецкану паприку, печурке и лук. Додати једно јаје, сецкани першун, љуту папричицу, со, бибер и све добро измешати. Од те масе обликовати ђуфте. Вуфте пржити на уљу, са сваке стране по неколико минута. Пржене ђуфте вадити на кухињски папир да се оcede, па ређати на тацну. Другу главицу лука исећи и пропржити у посуду где су пржене ђуфте. Остатак печурака исећи на листиће и додати луку. Динстати печурке 6-7 минута, док не испари течност. Додати со, бибер, першунов лист. Кувани кромпир оцедити, додати путер, млеко, со и направити пире. Служити ђуфте са пиреом и печуркама.

Напомена: уместо кромпира може се употребити и кесица минут пиреа.

Медена пита

Време припреме: 60 минута

Састојци: 150 гр масти, 150 гр шећера, једно јаје, три кашике меда, три кашике какаоа, три кашике млека, ванил шећер, пола кашичице соде бикарбоне, 500 гр брашна, пет јаја.

Фил: пола литра млека, шест кашика брашна, 150 гр путера, 150 гр шећера, 100 гр чоколаде, 2-3 кашике уља.

Начин припреме: Умутити маст, додати шећер, јаје, мед, какао, млеко, ванил шећер, брашно, соду бикарбону. Замесити тесто и поделити га на два дела. Папир за печење ставити на преврнути плех од шпорета. Пола теста развући и пећи у рерни загрејаној на 180 степени, око 10 минута (да лепо порумени). Испећи и другу кору и оставити да се охладе. Од пет јаја умутити патишпањ, који се пече у истом плеху.

Фил: Од пола литра млека узети мало да би се умутило брашно (као пудинг). Млеко ставити да прокува, додати умућено брашно. Кад се скува, оставити да се охлади. Посебно умутити путер са шећером и то додати у охлађено млеко. Добро измешати. Ставити једну кору, премазати половином фила, па ставити патишпањ, па другу половину фила, а затим другу кору одозго. Оставити тако преко ноћи. Сутрадан одрезати вишак ако га има околу. Отопити чоколаду на уљу и тиме прелити колач. Сећи на мале коцке или штангле.

Напомена: Колач је веома издашан.

Лигње са кромпиром

Време припреме: 60 минута

Састојци: паковање очишћених лигњи, кг кромпира, две шаргарепе, две главице црног лука, два чена белог лука, дл белог вина, на врх кашичице сувог босиљка и рузмарина, четири кашике уља, лимун, со, бибер, кашичица алевне паприке.

Начин припреме: Кромпир очистити и исећи на колутове, посути алевном паприком и промешати. Ватросталну посуду намазати уљем. Лигње исећи на комаде а шаргарепу на крупније коцке. Кромпир, шаргарепу и лигње ставити у посуду. Посути босиљком, рузмарином, па додати со и бибер. Црни и бели лук исећи на листиће и додати смеси. Све измешати и прелити соком од лимуна. Покрити алу фолијом и пећи у рерни загрејаној на 200 степени. У току печења повремено преливати белим вином. Последњих десетак минута пећи без фолије.

Напомена: Кромпир се може исећи и на крупније коцке. Уз овако припремљене лигње служити зелену салату.

БАКИНИ САВЕТИ

ЗА БОЉЕ ВАРЕЊЕ

Знамо да наш систем за варење свакодневно обавља тежак посао. Данас свака трећа особа има проблема са органима за варење. Наше баке су лекове проналазиле у природи и употребљавале их.

ЧАЈ ЗА ПРОБАВУ

Треба помешати 20 гр цветова камилице, 20 гр љуте нане,

10 гр столичника, 10 гр кичице и 10 гр корена жуте сиришаре. Од те количине узети две кафене кашичице и прелити шољом вреле воде. Поклопити и оставити 15 минута, па оцедити. Чај пити после јела, незаслађен.

ЧАЈ ПРОТИВ МУЧНИНЕ

За овај чај користи се љута нана. Кашику чаја прелити шо-

љом вреле воде и поклопити. Нека одстоји 10 минута, па га процедити. Пити до две шоље дневно али помало.

ЧАЈ ПРОТИВ НАДИМАЊА

Сви знамо да чај од кима и сам ким помажу код надимања. Поред кима постоји још један зачин који се користи у ову сврху – изоп. Изоп се користи тако што се ситно исецка, ста-

ви у шољу воде и кува око пет минута. Након тога се процеди и пије до две шоље незаслађеног чаја дневно.

СОК ОД РОТКВИЦА

Овај сок помаже код упале жучног тракта. Треба га пити сваки дан по једну чашу у току две недеље.

Припремила:

Софија Доминиковић

Међународни дан промоције физичке активности под називом „Кретањем до здравља“ („Move for Health Day“) обележиће се 10. маја широм света. Овај дан се, на иницијативу Светске здравствене организације, обележава од 2002. године, а за циљ има подизање свести јавности у целом свету о значају физичке активности у побољшању и очувању здравља, и њеним предностима у превенцији незаразних болести. Овом дану се и у нашој земљи посвећује пажња одржавањем различитих јавних манифестација у трчању, вожњи бицикала, организовањем шетњи у градовима, док часови у школама најчешће симболично започињу са 10 минута физичке активности.

О значају промописања кретања и сваке врсте физичке активности говори и чињеница да је повећање нивоа физичке неактивности приметно широм света. Она је четврти водећи фактор ризика смртности у свету, а у 21-25 одсто случајева главни узрок рака дојке и дебелог црева, у 27 одсто случајева узрочник дијабетеса и у чак 30 одсто исхемијске болести срца.

Недовољна физичка активност утиче и на гомилање килограма и појаву гојазности која је у свету достигла епидемијске размере са најмање 2,6 милиона људи који умиру сваке године због прекомерне тежине. Широм света гојазност је више него удвостручена од 1980. године; 2008. је милијарду и по људи старости 20 и више година имало прекомерну телесну тежину, а процењује се да је у 2010. број гојазне деце млађе од пет година износио више од 42 милиона.

И подаци у нашој земљи иду у прилог општим статистикама. У крагујевачким основним школама недавно је завршено истраживање о физичкој способности деце млађе школског узраста које је дало упозоравајуће резултате – физичка спремност ученика је у више од 40 одсто случајева испод просечних вредности, док 30 одсто

школараца има повећану телесну тежину за свој узраст.

Стручњаци кажу да недовољна или неправилна физичка активност деце и повећање телесне масе у односу на висину, које је из године у годину све брже, могу имати значајан утицај на правилан раст и развој организма и изазвати појаву разних деформитета, а пре свега деформитета кичме с обзиром на то да коштани систем код деце до девете године још није формиран.

Колико редовна физичка активност помаже у очувању и унапређењу здравља, говори и податак да физички активне особе мање оболевају од коронарне болести срца, високог крвног притиска, можданог

умереног интензитета, као на пример плес, брза шетња или поједини кућни послови, или је њен интензитет снажан, као код трчања, брзе вожње бицикла, брзог пливања или, рецимо, премештања тешких терета, утицај на здравље је позитиван. Наравно, физичка активност треба да буде прилагођена индивидуалним способностима, здравственом стању и годинама појединца, а људи који су физички неактивни треба да почну са малим количинама активности чији ће интензитет, трајање, као и учесталост током времена постепено повећавати.

Светска здравствена организација даје препоруке за оптималне количине физичке активности у зависности од година старости. Тако би деца

узраста од пет до 17 година требало свакодневно најмање 60 минута да се баве неком физичком активношћу умереног до снажног интензитета. Свако прекорачење ове минутаже доноси додатну здравствену корист. Одрасли старости од 18 до 64 године треба да упражњавају најмање 150 минута средње интензивне физичке активности или најмање 75 минута физичке активности јаког интензитета током недеље, а може се направити и уједначена комбинација активности умереног и снажног интензитета. Да би се постигао позитиван ефекат на здравље, одрасли треба да изводе ове активности у циклусима од најмање 10 минута.

Препоруке за старије одрасле, који имају 65 и више година, исте су као и за претходну старосну категорију. Поред тога, бављење физичком активношћу три или више дана недељно помоћи ће старијим особама са слабом покретљивошћу да побољшају равнотежу и спрече падове. Када старије особе због здравственог стања не могу да ураде препоручену количину физичке активности, оне треба да буду онолико активне колико то њихове способности и стање дозвољавају, јер је и мало физичке активности боље него потпуна неактивност.

В. Кадић

удара, дијабетеса, рака дојке и дебелог црева, депресије, имају мањи ризик од пада и прелома кука или пршљенова, а већа је и вероватноћа да ће одржати своју тежину, односно да неће постати гојазни.

Физичка активност се често погрешно изједначава са спортом, али она је заправо сваки телесни покрет произведен од стране скелетних мишића који користи енергију, па тако поред спорта укључује и друге активности као што су вежбе, играње, шетње, плес, обављање кућних послова, баштованство. Било да је физичка активност

СВЕ ВИШЕ ДИЛЕМА ОКО ПРЕВЕНТИВНИХ ЗДРАВСТВЕНИХ ПРОГРАМА

Вагање користи и штете

У борби против малигну оболјења такозвани скрининг може да буде важан путоказ, али и да одведе на опасну странпутицу

Све чешће се на разним неочекиваним местима, по уличним стубовима или улазима зграда, могу видети плакати који грађанима нуде бесплатне медицинске претраге – од „офталмолошких пакета“ (лекарска контрола плус бесплатне наочари), преко специјалистичких интернистичких и кардиолошких услуга (притисак, ЕКГ, спирографија...), до, поврх свега, ултразвучних

рецепта никад, рецимо, није било могуће набавити средства за смирење или антибиотике који су доскора овде били у слободној продаји као било која роба.

У таквим земљама би ултразвучна дијагностика у импровизованим просторијама вероватно звучала као чиста фантастика, али су зато као врло реална и озбиљна одјекнула упозорења о мањкавости и оних здравствених пројеката у које се донедавно веровало као у чврсто утемељен превентивни образац.

На првом месту, реч је о годинама популаризованом програму заштите, такозваном скринингу (изворно енглеском термину, општеприхваћеном без превода), орга-

мографској контроли у редовним интервалима.

Све доскора ово становиште о превентивном снимању није се доводило у питање, да би сада од врхунских ауторитета стигло признање да су очекивања ипак била превелика, а предности скрининга преувеличане.

Све је више показатеља о томе да су за значајније успехе у савладавању карцинома дојке заслужнији ефикаснији методи лечења него сама мамографија, као и да нема упадљиве разлике у проценту смртности зависно од скрининга, саопштио је недавно лондонски „Дејли мејл“, најављујући намеру Британије да преиспита свој целокупни пројекат који је, између осталог, предвиђао да се жене старости од 50 до 70 снимају на сваке три године.

Проблем није само у мањој користи него што се веровало, већ и у штетним последицама, а највећа потенцијална штета је у ономе оно што би требало да буде и највећа предност скрининга – у уочавању и најситнијих промена.

Услед тога долази до „предијагнозирања“, практично лажних узбуна. Постоје карциноми који би, да су остали непримећени, трајно мировали, али једном детектовани, они се третирају као свака малигна опасност, што значи операцију, зрачење, хемотерапију, некада и ампутацију, а све то заправо без истинске потребе. У Британији се чак 7.000 жена годишње суочава са оваквим типом дијагнозе и третмана који би били избегнути да се на мамограму није указала сумњива тачкица, наводи дневник.

Објављујући средином априла чланак на исту тему, „Њујорк тајмс“ је изнео податак о чак 45 разних врста тестова, снимања и провера којима се пацијенти непотребно излажу, попут скенера, због обичне главобоље, одласка на рендген при малим проблемима са кичмом, колоноскопије, без сумњивих симптома или фактора ризика.

Али где повући границу? Колико је само људи којима су предостројност и благовремено снимање буквално спасили главу, док су други прошли пакао тешких интервенција, а да се нису снимали не би ни знали и мирно би проживели, ни не сањајући шта носе у организму.

Избалансирати добре стране и могуће ризике представља једно од компликованијих искушења модерног времена у којем нас обиље избора често оставља без правог избора. Било да је реч о здрављу или о нечем другом.

Д. Драгић

прегледа груди, штитне жлезде и абдомена. Све то без упута и плаћања, на тој и тој адреси, у приземљу стамбене вишеспратнице или у локалу оближњег тржног центра.

Ови примери, остављајући по страни све могуће мотиве за такве акције, неизбежно отварају многе озбиљне дилеме у вези са самом медицинском праксом и етиком и њиховим последицама управо на здравље популације. Шире гледано, тема није само овдашња мада конкретни примери одишу снажном локалном, готово егзотичном специфичношћу.

Недоумице се множе и у земљама много богатијим и сређенијим од наше, где без овереног и добро провереног лекарског

низованом прегледу грађана у циљу што ранијег откривања одређене болести, пре него што да било какве симптоме.

Старији памте како је код нас, пре више деценија, борба против туберкулозе обухватала и периодично опште флоурографисање, док се данас, кад се каже скрининг, углавном мисли на превенцију малигну оболјења.

Због алармантних размера најчешће је помињан карцином дојке, односно мамографија, као спасоносна метода, јер једина омогућава да се болест уочи још у стадијуму када је при свакој другој техници снимања и даље невидљива. Отуд и препорука најстручнијих кругова о масовном подвргавању жена одређене животне доби ма-

Изгубљени у шуми прописа

Све више људи отвара индивидуалне штедне рачуне, обесхрабрани лавиринтом пензијске регулативе

Најновија студија рађена у Британији указала је на растуће неповерење у званични пензијски систем који све више људи напушта зато што су, према сопственим објашњењима, „изгубљени у шуми пензијске регулативе“. Уместо тога, обезбеђење за старе дане тражи се у индивидуалној штедњи, отварањем, у Британији специјалних, „индивидуалних штедних рачуна“.

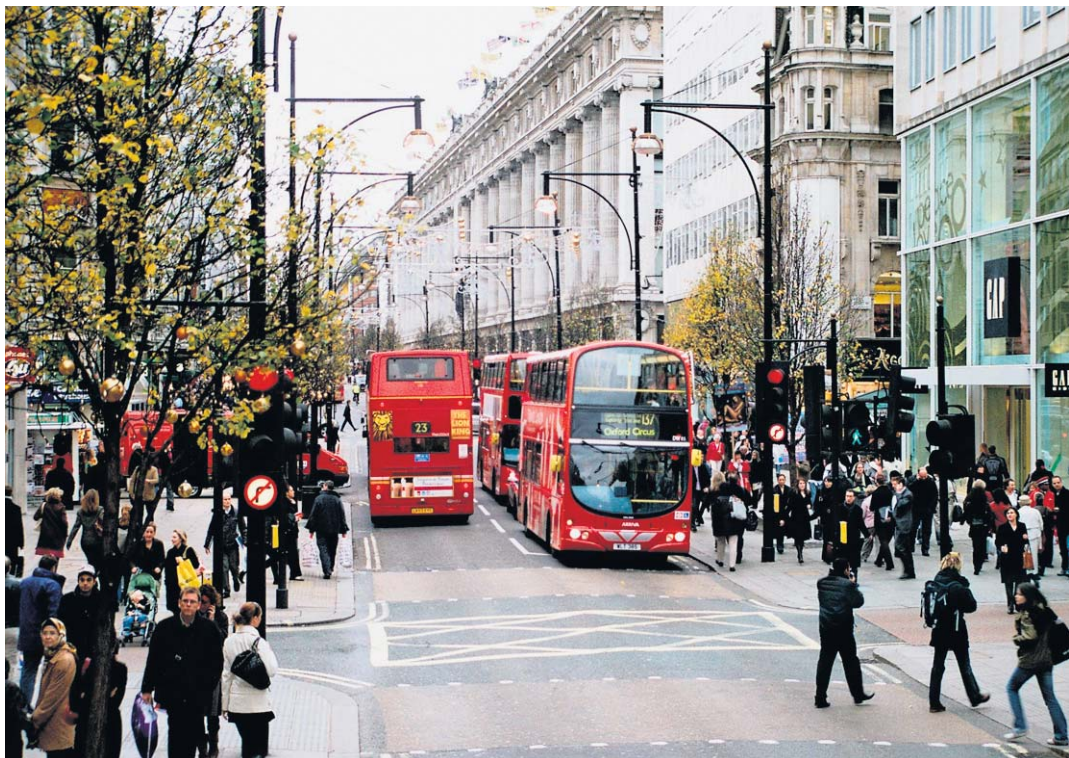
Студија коју је наручио Институт директора, утицајни пословни лоби, тврди да су они који издвајају за традиционалне пензије први пут постали мањина. Бројке показују да 54 одсто запослених нема више поверење у пензије као ослонац, верујући више другим начинима штедње.

Први пут у последњих 15 година проценат запослених који имају неки систем пензијског осигурања на радном месту пао је испод 50 и тренутно износи 48 одсто.

У апсолутним бројкама, годишња улагања на пензијске рачуне између 2007. и 2009. опала су за 11 одсто и свела се на 22,9 милијарди фунти (28,09 милијарди евра), док је у истом периоду на индивидуалне штедне рачуне уложено 54 милијарде фунти (66,24 милијарде евра).

Индивидуални штедни рачун (ИСА) у Британији је финансијска услуга која омогућава штедњу или инвестиције са повлашћеним пореским статусом. Та штедња, наиме, није подложна опорезивању ни као приход, нити као (каматна) добит. Може се штедети или у готовини, или у неком пакету инвестиција у акције и вредносне папире.

Максимум који годишње може да се уплати је 5.640 фунти (6.918 евра) за готовинску штед-

њу или двоструко више за ону, нешто ризикантнију, у акцијама и вредносним папирима. Овај рачун се иначе не може користити као залога за неки кредит. Нема ограничења када и колико новца може да буде подигнуто са ИСА рачуна, а у сваком случају је ова штедња „транспарентнија“ од пензијских доприноса и стања на пензијском рачуну, који се у Британији доживљава као „закључана кутија“, за коју је тешко докучити шта све садржи.

Поменути извештај доста оштро говори о постојећем пензијском систему. „Морамо престати да народ заварavamo да су државни или приватни пензијски фондови икад били утемељени да подрже потенцијално 30-годишњи пензијски стаж на основу 35-годишњег радног стажа“, стоји, између осталог, у њему.

Сврха ове анализе, насловљене као „Путокази за пензијску реформу“, била је да допринос расправи о владиној иницијативи да се на јесен ухвати убоштац за пензијском кризом. Једна од мера која се најављује јесте аутоматско регистровање између девет и десет милиона

Британаца у неку врсту принудне пензијске штедње, после учесталих налаза да велики број људи престанак радног стажа дочекује са недовољно средстава за нормалан живот. Ова мера би, како се образлаже, требало да допринесе и подизању „културе штедње“ у земљи, која је последњих деценија потпуно занемарена.

„Све више је доказа да је оно што сада зовемо ‘пензијом’ у већој мери део проблема него што је његово решење“, констатује се у извештају, у коме се апелује и на то да се скрате недавним реформама постављени рокови за подизање старосне границе за завршетак званичног радног века. Уместо да се у пензију са 68 година одлази тек од 2046, тражи се да се та граница примењује већ од 2032, а затим већ 2044. помери на 70 година (што би погодило све који данас имају 38 година или мање).

Према постојећој динамици, Британци ће са 66 година у пензију одлазити од 2020, а ново подизање старосне границе би онда уследило између 2026. и 2028. У влади се, међутим, још

разматра да ли да се ова старосна граница аутоматски повеже са званичним прогнозама о очекиваном животном веку.

Малколм Смол, председник Института директора, данашње прилике је описао овако:

– Традиционалне пензије су постале застареле и у све већој мери непривлачне. Чињеница да огроман број људи или уопште не штеди за пензије, или се окреће другим штедним опцијама као што су индивидуални штедни рачуни попут ИСА, упечатљив је доказ да је садашњи пензијски систем изгубио поверење јавности.

Британски министар за пензије, Стив Веб, недавно је упозорио да земља улази „у другачији пензијски свет“, пошто се мењају досад повољни услови за израчунавање пензија, попут онога да се она одређује према последњој плати. То ће за резултат имати знатно ниже просечне пензије: од садашњих 7.100 фунти (око 8.700 евра) годишње, оне би, ако се у међувремену ништа не би мењало, пале на само 2.940 евра у 2060. години.

М. Бекин

КЊАЖЕВАЦ

Перашке на Великден

Најрадоснији хришћански празник Ускрс вековима је у књажевачком крају био познат као Великден, а фарбана јаја као перашке. И ове године Књажевчани су празновали три дана, углавном у породичном кругу. Ипак, биле су организоване и многобројне забаве и такмичења. Јаја су фарбали корисници Геронтолошког центра, дома старих „Вила Катарина“, као и корисници Предшколске установе „Бајка“, да би на Ускрс организовали такмичење и прогласили победнике.

Културно-уметничко друштво пензионера и инвалида рада „Сунчана јесен“ гостовало је у Геронтолошком центру Књажевац, а станари центра били су и овог пута врло задовољни приказаним програмом. Директор Центра, Предраг Ранђеловић, каже да је КУД „Сунчана јесен“ чест и увек добродошао гост јер су овакве посете веома значајне за кориснике центра. На овај начин оплемењује се живот и мења суморна свакодневица, јер песма, глума, стихови и игра позитивно активирају старије и спешују њихову вољу за животом.

Народно веровање каже да сваки човек када се пробуди на Ускрс треба да протрља образе црвеним јајетом да би био здрав и

румен целе године. Зато се прво обојено јаје оставља на страну до идућег Ускрса и зове се чуваркућа или стражер, стражник, јер се верује да укућанима чува здравље.

Ускрс се у свету слави на различите начине, а једина заједничка ствар је украшавање јаја. Скоро сваки народ има неки посебан обичај везану за прославу најрадоснијег хришћанског празника. Тако, на пример, у многим крајевима Европе деца Ускрс памте по батинама. Наиме, у Немачкој дечаки добијају по туру да би се из њих истерало лоше понашање. Сличан је обичај и у Шкотској, Чешкој и још неким земљама.

Д. Ђорђевић

ТУРЕКОВАЦ КОД ЛЕСКОВЦА

Јача од градоносних облака

За популарну баба Лаку из лесковачког села Турековца знају и они далеко од њеног родног краја, јер је већ тридесет година активна у одбрани имања од градоносних облака. Од априла до октобра, Радмила Стефановић (73) стално је на опрезу и крај противградне станице у селу Турековцу.

– Сви смо ми, стрелци, мало плаћени, четири хиљаде динара, али волим да радим овај посао јер је то мој живот – каже баба Лака, један од најбољих противградних стрелаца на југу Србије.

Заједно са Радмилом Стефановић четири године ради и Љубиша Бранковић, који има само речи хвале за ову крепку старицу од које је много научио о противградној заштити.

У лесковачком крају ове године у оквиру противградне заштите биће активирана 31 станица са 62 стрелца, а седамдесет одсто њих су старији од шездесет година.

Д. Коцић

ЧЕДО ГЛУШЧЕВИЋ ИЗ ПОЖЕГЕ
ЧУВА НЕОБИЧНУ УСПОМЕНУ

Аманет у флаши пива

Пре него што се „преселио“ у вечни починак, Периша Радовановић из Косјерића, познати власник содаџијске радње у овом градићу на обалама Скрапежа, оставио је родбини солидно наследство, а супрузи Бори, између осталог и – једну флашу пива. Крепка старица поживела је 90 година, а пред крај живота флашу пива предала је у аманет ћерки Ради и зету Чеду Глушчевићу из Пожеге.

Необична флаша пива потиче из Другог светског рата и по мишљењу колекционара вреди право богатство. Ратне 1942. године у Перишину радњу банули су немачки војници. Пили су соду, клакер и бозу, а из ранаца вадиле флаше пива да их охладе у сантама леда. Услугу су поштено платили, а као бакшиш оставили једну флашу „минхенског пива“.

Пиво у флаши, која је слична данашњој амбалажи, ни после седам деценија није се замутило, а са етикете се може лепо прочитати серијски број боце и да потиче из познате минхенске пиваре. Пожешки пензионер Чедо Глушчевић је још пре двадесетак година о свему томе обавестио произвођаче пива из Немачке, који су били код необичног колекционара и понудили му новац за откуп, да би флашу изложили у фабричком музеју.

Власник необичне породичне заоставштине истиче да ни по коју цену није желео да отуђи несвакидашњу флашу пива која је аманет таста и таште. То сматра за светињу па ће оригинални немачки сувенир завештати својој деци.

М. Павловић

Поклон и помоћ за „Вредне руке”

Један од укупно 45 телевизора које ће Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова доделити удружењима жена – углавном из руралних средина Војводине, добио је и Клуб жена „Вредне руке” из Српског Итебеја. ЛЦД телевизор и новчани износ од 90.000 динара уручио им је Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, и то у новим просторијама које им је на коришћење уступила месна заједница. Ове вредне жене су се и пријавиле на конкурсе Покрајинског секретаријата да би добијени простор опремиле и прилагодиле за проширење својих активности.

– Добиле смо телевизор и 90.000 динара бесповратних средстава ради уређења ових просторија, које нам је МЗ Српски Итебеј уступила на десетогодишње коришћење, јер желимо да започнемо израду разних предмета и сувенира са банатским мотивима – рекла је том приликом Ката Никоковић, председница овог удружења које броји 25 чланица, махом старијих жена које се баве пољопривредном производњом.

Клуб „Вредне руке” почео је да ради 2005. године и досад је наступао на многим манифестацијама широм Србије, а за своје велико кулинарско умеће и производњу хране по рецептима традиционалне банат-

ске кухиње Итебејке су добиле и бројна званична признања и награде. Уз финансијску подршку покрајинске администрације организовале су у селу и своју манифестацију „Банатску тестијаду”, која се сада одржава сваке године у другој недељи септембра.

Поклон је обезбеђен захваљујући финансијској подршци Аустријске развојне аген-

ције, у оквиру пројекта „Стратешко партнерство у подршци Програму привредног развоја АП Војводине”, на конкурс Покрајинског секретаријата за рад, запошљавање и равноправност полова који је имао за циљ да унапреди и технички осавремени рад удружења сеоских жена у Војводини.

М. Мектеровић

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР НИШ

Најлепша ускршња јаја

Вера Стевановић, учитељица у пензији, по мишљењу жирија, најлепше је обојила и украсила ускршње јаје изложено у заједничкој акцији корисника Дома и чланова Клуба Геронтолошког центра у Нишу. Дру-

го место за „најлепше ускршње јаје” припало је Тимки Вујошевић, такође учитељици, а треће куварици у пензији Ђурђи Бојовић (све три су кориснице Дома), док се признање за најлепши аранжман заслужено

нашло у рукама чланице Клуба Негосаве Васић.

У конкуренцији за најукрашеније било је више од 200 ускршњих јаја, углавном обојених у црвено, док се за лавор међу аранжманима нашло њих двадесетак, израђених спретним и вештим рукама корисница и чланица Клуба.

Признања за освојена прва три места у украшавању, као и

за победнички аранжман, уручила је Мирјана Мишић, председница Савета за културно-забавни живот Клуба Геронтолошког центра, док су сав посао око организације ове традиционалне манифестације координирали радни терапеути Центра Јасмина Илић и Весна Живић-Каутер.

С. Несторовић

КНИЋ

Ускршњи вашар

Трећи дан Васкрса у Книћу био је обележен вашаром који су приредили ученици Основне школе „Вук Караџић“. Посетиоци су могли да купе колаче и пецива, али и разне рукотворине у чијој су изради учествовали основци из Кнића.

Ово је трећа година како се додељују ускршњи пакетићи и чек у износу од пет хиљада динара деци са инвалидитетом. Циљ ове манифестације јесте примена инклузије и ван учионице и времена проведеног у школи. Малишани из редовне и инклузивне наставе заједно су припремали вашар, чији део је била и фолклорна представа чланова Културно-уметничког друштва „Стеван Книћанин“. **М. С.**

ВЕЛИКА ПЛАНА

Угостили Земунце

Лепо су се, на ускршњу суботу, дружили чланови Удружења пензионера општине Велика Плана са својим гостима – пензионерима из Земуна. Госте су поздравили Периша Бојић, председник великоплањанског удружења, и Миодраг – Мика Милосављевић, организатор оваквих дружења и забава. Захваљујући домаћинима на добром дочеку, Шпиро Безбрадица, први човек земунског удружења, предао им је пуну корпу ускршњих јаја и позвао пензионере из Велике Плана да узврате посету.

Током ове посете земунски пензионери су обишли манастир Копорин и цркву Покајницу, Радовањски луг и Етносело. **Сл. К.**

НОВИ САД

Млади фарбали јаја за најстарије

Представници пет новосадских месних заједница посетили су, на Велики петак, кориснике услуга Дома за стара лица на Лиману и предали им ускршња јаја која су за њих офарбали млади из ових месних заједница. Догађају је присуствовао и Александар Кираљ, члан Градског већа за здравство, а Вељко Крстоношић, председник Савета Месне заједнице „Стари град“, рекао је да су овом већ традицио-

налном посетом желели да улепшају празничну атмосферу станарима дома.

Зора Бојанић, једна од 250 корисника услуга ове установе, обрадовала се лепом гесту јер јој је то, како каже, улепшало и иначе занимљив живот у дому. **Д. К.**

СТАРИ ГРАД

Празнична честитка

Удружење пензионера београдске општине Стари град поделило је у четвртак, 12. априла, хуманитарне пакете најугроженијим члановима.

Уједно је то била и ускршња честитка свима окупљеним на овом дешавању, али и осталима који су били спречени да присуствују.

Уз пакете са животним намирницама и средствима за хигијену, удружење је одређеном броју болесних чланова поклонило лекове које они морају да купују. На тај начин су им бар донекле помогли да ублаже здравствени проблем, али и повећају кућни буџет, што им је овај радосни празник учинило још веселијим. Подељене су и карте за Атеље 212...

Гости староградског удружења пензионера приликом поделе пакета били су потпредседница општине Стари град, Ана Даниловић, и председник Канцеларије за младе града Београда, Коста Андрић, који су помогли у набавци ових пакета. **С. Ш.**

ЗАЈЕЧАР

Изложба „Иво Андрић у дипломатији“

Отварање изложбе „Иво Андрић у дипломатији“ у Галерији Историјског архива „Тимочка крајина“, у Зајечару, био је посебан културни догађај за овај град. После Београда, изложба, коју је организовао Архив Југославије, уприличена је и у Зајечару.

На 24 паноа архивских докумената приказан је пут нашег јединог нобеловца, Иве Андрића, у дипломатији од почетка службовања 1920. године. Изложба прати његов пут од Ватикана, одакле следи премештај у Букурешт, затим Трст, Грац, Београд, Марсеј, Париз,

Мадрид, Брисел, Женева, опет Београд, па Берлин (где је окончао каријеру 1941). Исте године је пензионисан решењем Министарског савета Краљевине Југославије.

На отварању изложбе говорили су Велибор Тодоров, директор Историјског архива „Тимочка крајина“, и Миладин Милошевић, директор Архива Југославије. Отварању је присуствовао и историчар Душан Јончић, као и бројни поклоници Андрићевог дела. **М. С.**

ЧАЈЕТИНА

Златиборцима „Златни опанак“

Чланови КУД „Златибор“ из Чајетине постигли су изванредан успех на Сабору фолклорних ансамбала Србије „Златни опанак“, који се од 2004. године одржава у Ваљеву. Овогодишња манифестација, одржана средином априла, имала је такмичарски и ревијални карактер, а наступило је 56 друштава из разних крајева наше земље.

У веома јакој конкуренцији искуснијих ансамбала, Златиборци су у укупном пласману освојили прво место и престижно признање „Златни опанак“. Успешним културним посленицима из Чајетине припао је и епитет победника вечери, а прво место освојио је и њихов оркестар.

Ансамбл Културно-уметничког друштва „Златибор“ већ годинама чува традицију изворних народних песама и игара и успешно је наступао на многим манифестацијама у Златиборском округу, али и у другим местима Србије. Веома је значајно да ово друштво окупља фолклораше свих узраста, од деце почетника до искусних ветерана – пензионера. **М. П.**

СВРЉИГ

Активности у сенци расправе

Удружење пензионера општине Сврљиг одржало је, 11. априла, редовну годишњу Скупштину, на којој су делегати усвојили извештај о раду и финансијски извештај за 2011. и програм рада и финансијски план за ову годину.

Скупштину удружења пензионера обележили су полемички тонови и изношење различитих примедби на рад појединаца. Највише се спорило око рада Клуба, набавке угља за пензионере, смене ранијег секретара удружења, те су активности пензионера помало остале у сенци расправе. А активности је било подоста: пензионерима се преко удружења обезбеђује угаљ, пециво, пакети са средствима за хигијену, организују се излети, сусрети пензионера, као и спортски сусрети. Све ово стоји у извештају о раду за прошлу годину сврљишког удружења, захваљујући коме угрожени пензионери користе и кухињу Црвеног крста.

Судећи по програму рада за ову годину, пензионери настављају досадашње активности које су у интересу чланства. Посебан акценат стављен је на omasовљење чланства и укључивање што већег броја пензионера у друштвене токове и активности. Да би се сви планирани задаци успешно реализовали, наставиће се сарадња са локалном самоуправом, политичким партијама, невладиним организацијама, као и стални контакти са Савезом пензионера Србије, Ниша и осталим општинским удружењима. **С. Ђ.**

БЛАЦЕ

Ускршња такмичења

Поводом ускршњих празника, Општинска организација пензионера у Блацу одржала је традиционална спортска такмичења у три дисциплине. Учесници су се надметали у шаху, доминама и таблићу.

Учествовало је 30 пензионера, а највише успеха имао је Југослав Анђелковић. Он је био најбољи у игри домина, а победио је и у таблићу. Највеће интересовање, међутим, владало је за шах. Такмичило се 12 пензионера, а прво место је освојио Драган Милетић Тољић, са девет победа.

Првопласираним учесницима уручене су награде – дар организације пензионера. **Ж. Д.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Село Смољинац обновило амбуланту

Видим да вам људи пишу о својим мукама и проблемима, најчешће се на нешто жале, па ево да ја напишем нешто лепо, што би и другима могло да послужи као пример. Да не морају увек да чекају да им други помогну, већ да и сами могу да учине штошта.

Смољинац је највеће село у општини Мало Црниће. Село велико, али здравствена заштита није на завидном нивоу. Кад су видели да јадиковања и притужбе Дому здравља у Малом Црнићу не помажу, мештани овог села у срцу Стига засукали су рукаве. Организовали су се и учили колико ко може. Неко појединачно, остали преко месне заједнице.

Највише је учинио Златибор Тодоровић, мештанин који је цео радни век провео на раду у иностранству. Ускоро ће у пензију, али није чекао коначан повратак. За време боравка у селу

о ускршњим празницима довезао је репарирано возило марке мерцедес, претворено у санитарско возило.

Кад сам видео овог младог доктора, Александра Златковића, како пешице са лекарском торбом и опремом обилази болеснике у раштрканом Смољинцу, убрзао сам одлуку да за нашу здравствену станицу купим санитарско возило, рекао је Тодоровић. Још само да се среде неке формалности око папира и царине, и доктор Златковић може да преузме возило.

Мајстори из села помогли су да санитарско возило изгледа као ново. Други су дали новац да се среди ентеријер амбуланте. Трећи ће обновити водоводне инсталације. Четврти ће дати новац за опрему зубне амбуланте... А помогла је и сиромашна општина Мало Црниће.

Богдан Живановић, Пожаревац

Некад и сад

Заостатак од 53 милиона динара

Дуг послодаваца на укупним неплаћеним приносима и прирезима износи концем године 1936. према прилогу седам закључних рачуна 160.898.131,97 динара, па је већи од онога из године 1935. за 3.134.690,94 динара. Ово повећање може се приписати у првом реду повећању приносне тарифе гране несреће од месеца септембра 1936. Ако се уважи да повишење прописа приноса и приреза у години 1936. износи скоро 44 милијарде динара, може се резултат наплате приноса и крај повећаног приносног заостатка сматрати задовољавајућим. У исказаном дугу на неплаћеним приносима и прирезима садржан је и пропис приноса из месеца новембра и децембра 1936, који је по техници рада око разреза и наплате приноса доспео за наплату тек у текућој пословној години.

Исто тако анализира се и дуг на неплаћеним приносима државних и самоуправних надлештава, на чију је наплату ингеренција окупних уреда веома ограничена. Ако ова дуговања одбијемо од исказаног дуга у биланци, указује нам се као фактички заостатак на неплаћеним приносима из ранијег времена износ од округло 53 милиона динара, што не одговара ни двомесечном пропису приноса.

(Извештај о пословању и закључним рачунима за пословну 1936, Загреб, 1937)

Приходи и расходи

Приходе и расходе Фонда ПИО дефинише Закон о пензијском и инвалидском осигурању. За обавезе Фонда у вези са остваривањем права по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања гарант је Република Србија. Финансијски план Фонда, на предлог Управног одбора, усваја Народна скупштина у оквиру буџета.

Овим планом за 2012. предвиђени су укупни приходи и примања у износу од 564,481 милијарду динара. Очекивани приходи од доприноса су 275,6 милијарди динара, од тога од доприноса осигураника запослених 251,9 милијарди (запослени 247,1 и војни 4,8), од осигураника самосталних делатности 20,3 милијарде и пољопривредника 3,4 милијарде динара. Стопа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање износи укупно 22 одсто. Укупни расходи и издаци за 2012. годину планирани су на 564,643 милијарде динара, од чега ће се на исплату пензија и других права из обавезног социјалног осигурања утрошити 556,225 милијарди динара – за пензионере из категорије запослених 502,251 милијарда (запослени 475,484 и војни 26,76), за пензионере самосталних делатности 22,22 милијарде, а за пензионисане пољопривреднике 31,74 милијарде динара. Планирано је да за прва три месеца ове године приход од доприноса буде 64,3 милијарде, а наплаћено је 1,3 одсто више, односно 65,1 милијарда. Пореска управа је недавно објавила нови списак 1.500 највећих дужника, након што је у јануару објављена списак од 300 предузећа која дугују по основу јавних прихода. Објављивање овакве листе свака три месеца предвиђено је изменама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, које је усвојила Скупштина Србије.

Ј. О

Могу ли инвалидски пензионери да се запосле

? Невенка Ћирић, Врњачка Бања: Ја сам инвалидски пензионер и желела бих да допуним свој скромни буџет, па ме интересује које послове бих могла да обављам. Да ли могу да заснујем радни однос или да радим по уговору о делу, а да не изгубим пензију?

Одговор: Код инвалидских пензионера је утврђена неспособност за рад, односно потпуни губитак радне способности, што се свакако коси са обављањем послова после остваривања права на инвалидску пензију. Ипак, обављање посла по основу уговора о делу није сметња за коришћење стечене инвалидске пензије. Сваки други вид осигурања као што је запослење на неодређено

или одређено време, као и обављање самосталне делатности, доводи у питање даље коришћење инвалидске пензије. У том случају бисте били позвани на нови преглед код лекара вештака који би испитао околност да ли код Вас и даље постоји утврђена инвалидност, па би Вам, у зависности од резултата вештачења, било обустављено или продужено право и исплата инвалидске пензије.

Услов за старосну пензију

? Верица Златановић Нојкић, Раковац: Рођена сам 1. 10. 1953. године, а запослена сам од 23. 11. 1979. године. Пошто сам инвалид рада са преосталом радном способношћу, добила сам решење инвалидске комисије 2001. године о праву на накнаду због мање зараде на другом одговарајућем послу, пошто сам радила на веома тешким пословима. Интересује ме када стичем право на старосну пензију.

Одговор: Према сада важећим прописима, Ви ћете први услов за старосну пензију стећи 2013. године када навршите 60 година живота. Пре тога не можете остварити ово право јер нисте навршили пуне године стажа осигурања. Ви сада имате 32 године и пет месеци стажа осигурања, а до

краја ове календарске године би Вам било потребно 35 година. Од 2013. године пун стаж осигурања за остваривање права на старосну пензију увећава се за четири месеца, што за Вас није неопходно јер пуните 60 година живота и моћи ћете да остварите своју старосну пензију.

Најповољнији десетогодишњи просек

? Расим Поровић, Прокупље: Корисник сам инвалидске пензије по решењу од 29. 9. 1998. године. Ово решење је замењено другим решењем од 30. 9. 1998. којим је утврђена исправка мог укупног радног стажа и дана када ми је престао радни однос. У првом решењу датум признавања права је 17. 9. 1996, а по новом решењу 21. 1. 1997. године, када ми је престао радни однос. У пензијски основ није ушла зарада за 1996. годину, већ само за 1995, а моја фирма у којој сам тада радио тврди да је образац М-4 благовремено достављен. Ја сам образац М-4 за 1996. годину, као и решење о престанку радног односа, доставио уз захтев да ми се донесе ново решење са овом исправком, али је Фонд одбио мој захтев уз образложење да је моје решење коначно.

Одговор: Потпуно сте у праву када наводите да ни решењем о инвалидској пензији којим је утврђен стаж до раскида радног односа и исплата инвалидске пензије од наред-

ног дана по престанку радног односа није обрачуната и 1996. година као последња година рада пре одласка у инвалидску пензију. Међутим, напомињемо да увидом у базу матичне

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

евиденције основано можемо да тврдимо да податак за 1996. годину сигурно не би променио најповољнији десетогодишњи просек који је за Вас закључно са 1989. годином, јер је 1996. година изразито неповољна, те се Ваш износ пензије сигурно

не би променио обрачунавањем и 1996. године у пензијски основ. Ако ипак желите да Вам се то утврди и новим решењем, можете кроз обнову поступка тражити од надлежне филијале ПИО да Вам се донесе ново решење.

Обустава трећине пензије

? Милош Мирковић, Велика Лешница: Пензионер сам Фонда самосталних делатности од 2007. године. Био сам власник пекарске радње од 1966. до 2006, са прекидом од неких 18 месеци током 1994. и 1995. године. У пензијски стаж ми није признат период од 1. 7. 1970. до 31. 12. 1974. године, од када се допринос плаћао преко Управе прихода, наводно због неплаћених доприноса, мада за неке од тих година нисам ни задуживан, што се види из уверења Управе прихода. Такође, није ми признат ни стаж од 1. 5. 1968. до 30. 6. 1970. године када сам плаћао преко удружења, јер тај износ наводно није био довољан да покрије цео период. Због свега овога мени се већ пет година обуставља 1/3 пензије, па ме занима да када ће трајати ова обустава, која ће основица бити примењена у новом решењу, с обзиром на то да је 1/3 која ми се одбија дупло већа од најниже основице која се у оваквим случајевима примењује, и како ће све ово утицати на висину пензије по окончању одбијања 1/3? Како то да се пензионерима из радничког осигурања стаж до 1970. године признаје и без провере, а мени се одбија од пензије што нисам плаћао доприносе у то време?

Одговор: Обустава 1/3 Ваше пензије вршиће се до коначног намирења дуговања на име неплаћених доприноса. Тачан датум престанка обуставе од пензије није могуће прецизно утврдити јер за све време отплате дуговања тече камата, што продужава период наплате дуговања. По намирењу дуговања биће донето ново решење са новоутврђеним стажом осигурања и унетим основицама на које је плаћен допринос. Када дуг утврди Пореска управа, онда је основица утврђена такође решењем Пореске управе, а када је дуг утврдила филијала Фонда ПИО, основицу чини најнижа основица из

године за коју није измирен допринос. Тачно је да се осигураницима из тзв. радничког осигурања до 1. 1. 1970. године стаж признаје по радној књижици. То важи и за осигуранике самосталне делатности, с тим да је стаж уписивао Фонд самосталних делатности, само под условом да је за то време плаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Иначе, што се тиче пензијског основа, ни зараде, а ни основице осигурања осигураника самосталних делатности до 31. 12. 1969. године не улазе у обрачун за одређивање висине пензије, али то Вас не ослобађа плаћања доприноса и за тај период.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ИГРА СЛИЧНА ТЕНИСУ	СВИ АВИОНИ КОМПАНИЈЕ	ЖЕНА КОЈА ПРАВИ КОРТЕ	СТАРИ ГРАД У АПУЛИЈИ	ХАЉИНА МУСЛИМ. ДУХОВНИКА	СЛИКА МИРНОГ СЕОСКОГ ЖИВОТА	ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА
ТВРДА ВЕШТАЧКА СМОЛА							
ВРСТА ЈУЖНОГ ВОЂА							
ДОДИРИВАТИ							ОДБРАНА, ЗАШТИТИ- ВАЊЕ
МЕЂУНАР. ОРГАНИЗ. ПЛАНИНАРА (СКР.)				РЕКА У НЕМАЧКОЈ ПУСТИТИ КАПЉУ			
УПРКОС СВЕМУ					АД-АКТА (СКР.) МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ		
ЋУД, ПРИРОДА						ПОСЛЕДЊЕ СЛОВО НА СВАКИ НАЧИН	
ВРСТА СИРА							
ОКРУЖНИ КОМИТЕТ (СКР.)			НЕПОТРЕБЊЕ- НИ ЖЕНА МАСЕР				
СИМБОЛ АЗОТА		МЕЛЕЗ ДОМАЋА ПЕРНАТА ЖИВОТИЊА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СПОРТСКА ОБУЋА ВРСТА КУПУСА						
РЕКА У СРБИЈИ							СОЛИ ТИТАНСКЕ КИСЕЛИНЕ
ГРЧКИ НАЗИВ БОГИЊЕ ОСВЕТЕ				СПИС, ДОПИС ВРСТА САЛАТЕ			
ПРЕТЕРАНО ШТЕДЉИВ					ОЛИМПИЈСКИ КОМИТЕТ МЕСТО У СРБИЈИ		
ОНАКАВ						ОЗНАКА ЗА ТЕМПО СО ЈОДНЕ КИСЕЛИНЕ	
ОЗНАКА АМПЕРА		ПЕСМА, МЕЛОДИЈА ЧЕСТИЦА МОЛЕКУЛА					
СИМБОЛ НАТРИЈУМА			ЕГИПАТСКИ БОГ СУНЦА ИМЕ ПИСЦА ФИНИЦИЈА				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КЋИ КРАЉА НАРЕЈА ДРШКА НА ВИОЛИНИ						
ПОРЕДАК ВОЈНИКА							
ПОДРУЧЈЕ УПРАВЕ ЕМИРА (МН.)							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: бресква, расплет, естаури, статут, т, Вадим, нетик, Милијан, Ана, ало, да, а, ав, а, вма, а, Моравац, Каран, катетер, панама, ли, арик, ант, ји, маринат, п, сто, и, антимион

Лице и наличје

Јако ми је осла-
био вид. Не ви-
дим боље сутра
даље од носа.

И кретање уна-
зад је покрет.

И богињи Талији
се не игра. Уганула
ногу у шетњи.

Дволичан је. Ли-
це му је нико а на-
личје ништа.

Од силних речи
дела шупље звуче.

Наше жеље су за златну рибицу енигма.

Имам два сведока. Фале ми три чисте.

Узео деда унука на крило па му укључио интернет.

Нисам превртљив. Само једрим уз ветар.

Глас савести треба озвучити.

Сића је од човека. Служи за поткусуивање.

Најслађе се дрема на ловорикама.

Слабо нам се чује глас разума. Промукао је.

Потрошили смо све што имамо. Сада трошимо стр-
пљење.

Радивоје Јевтић Јенки

(X)уморне мисли о раду и нераду

У име рада, Празник рада прослављамо нерадно.

Некад су се радници борили за осмочасовни радни
дан, данас би били срећни да нађу посао макар радили
дан и ноћ.

У вредноћи су сви људи слични, а у лењости – сва-
ко забушава на свој начин.

У примитивно доба се говорило: Ко ради, не боји се
глади. Данас кажемо: Ко гладни, не боји се глади.

И стари људи су разних ћуди. Неки се хвале што су
мученици од рођења, неки што су живели лако и без-
брижно.

Није нерад уживање без мане, жали се лењивац. Кад ду-
же лежим, заболе ме леђа, а од дугог седења – задњица.

Сви жуде напред: малишан да постане ћак, ћак да
постане студент, запослени да догура до пензије. Са-
мо би пензионери радо похрлили уназад.

Витомир Теофиловић

